

Vischnaunca
Tujetsch

Messadi

per l'emprema radunonza da vischnaunca dil trienni 2026-2029

da mesjamna, ils 19 d'uost 2026 allas 19.00

ella halla dalla Scola Sedrun

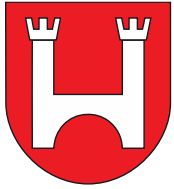
Tractandas:

1. Beinvegni e constataziuns
2. Saramentaziun dalla nova geraua dil departament economia e turissem, Pascal Berther
3. Protocols dalla radunonza da vischnaunca nr. 16 dils 20 da matg 2026
e nr. 17 dils 17 da zercladur 2026
4. Approbaziun d'in credit d'investiziun per la sanaziun e valurisaziun dils baghetgs dalla
Scola Sedrun cun suttametter il conclus alla votaziun dil pievel
5. Orientaziuns
6. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresidenta communal
Nicole Giossi

Vischnaunca
Tujetsch

Approbaziun d'in credit d'investiziun per la sanaziun e valurisaziun dils baghetgs dalla Scola Sedrun

Messadi

dalla suprastanza communal per la radunonza da vischnaunca
dils 19 d'uost 2026

Stimada convischina e preziau convischin

Per la tractaziun dalla fatschenta suttametta la suprastonza communal a il suadont messadi:

1. Situaziun da partenza e ponderaziuns pertuccont la fatschenta

Ina sanaziun dalla casa da scola a Sedrun, erigida igl onn 1962, ei gia dapi plirs onns en discussiun ed ei daventada pli e pli urgenta. Il baghetg ei pulit strapazzaus e muossa en differents secturs clars munconzas funcziunalas e da construcziun. Pertuccai ein cunzun ils indrezs sanitar che corrispundan buca pli allas pretensiuns actualas concernent la higiena ed il confort. Era pliras stanzas d'instrucziun ein adattadas mo a moda restrenschida perquei ch'ellas satisfan ni als standards pedagogics actuals ni als standards da spazi d'instituziuns da scolas modernas. Supplementarmein existan deficits en ulteriuras localitads che engrevegian per part il menaschi da scola. In problem central ei plinavon il tetg ch'ei en in fetg schliet stan. El ei donnegiaus e caschuna periodicamein donn's d'aua. Per quei motiv drova ei urgentamein ina sanaziun cumplessiva. Talas munconzas da construcziun muntan ch'ina sanaziun dalla casa da scola a Sedrun ei buca mo raschuneivla, mobein inevitabla per garantir in menaschi da scola segir, conform al temps e funcziunal a lunga vesta.

Il tetg secatta en in fetg schliet stan

Installaziuns sanitaras

Preit e plantschiu en in stan desolat

Plazza da scola

Las davosas sanaziuns dils baghetgs da scola ein succedidas ils onns 1996 entochen 1999. El rom da quellas sanaziuns ei cunzun vegniu exequiu las suandontas lavurs:

Emprema etappa 1996

Lavur da tetger

- sanaziun dil tetg dalla scola (midau ora igl eternit)
- sanaziun dil tetg dalla halla (isolau e midau ora igl eternit)

Lavur da stagner

- remplazzau las canals dad omisdus objects
- ils tetgs dall'aula, dalla habitaziun dil pedel e dalla scoletta ein vegni reparai

Schurmetg dil cametg

- installau ina protecziun encunter il cametg sin tut ils objects

Illuminaziun dils locals da scola

- nov'illuminaziun per tuttas localitads dalla scola

Lavurs da miradur

- remplazzament dil balcon dalla habitaziun dil pedel

Lavurs da scrinari

- niev tablegiau en halla da gimnastica
- reparau escha e differentas pintgas lavurs

Lavurs da contuorn

- ina nova cuvrida (vart digl ost)

Secunda etappa 1997

Scola, halla da gimnastica, aula, habitaziun dil pedel e scoletta

- midau ora tuttas finiastras
- midau ora l'escha d'entrada
- midau ora las storas da sulegl
- isolau las fatschadas sco era il surcombras dalla scola

Lingias d'aua

- isolau niev las lingias d'aua (senza midar las lingias)

Cuschina en scola

- migliuraziun e pintgas midadas

Locals dalla scola e zulers

- nova escha
- colurau las preits

Tiarza etappa 1998

Habitaziun dil pedel

- sanau la habitaziun ed il local da maschinas

Halla da gimnastica

- nova entrada e niev local da magasinar
- nova ventilaziun
- remeduras vid cuschina, gardaroba ed entrada

Tetg plat

- nova cuvrida dil tetg plat denter scoletta e habitaziun

Piazza da pausa

- nova cuvrida dalla piazza da pausa

Quarta etappa 1999

Baghetg dalla scola

- Renovau las tualettas dils buobs (1. e 2. alzada)
- Novas plattas cheramicas

Habitaziun dil pedel

- Engrondaziun dall'entrada, niev bogh e tualetta

La davosa investiziun pli gronda ei succedida igl onn 2010 el sector dalla tecnica da tribuna dalla halla da gimnastica. Aschia ei dapi varga 25 onns buca pli vegniu realisau mesiras da sanaziun architectonicas essenzialas vid ils baghetgs da scola. Muort la vegliadetgna dalla substantia dils baghetgs sco era ils basegns da renovaziun accumulai, ei ina sanaziun complessiva inevitabla.

La suprastanza communal ha perquei dau l'incarica da far in studi preliminar, il qual ha examinau e mussau sistematicamein ils basegns centrals d'optimaziun e sanaziun dalla casa da scola a Sedrun. Leutier ei vegniu identificau differentas incumbensas da statica, technicas e funcziunalas che duein vegnir pri si el rom d'in project da sanaziun. Tier las mesiras quantan cunzun in'optimaziun generala dil diever en scola per satisfar meglier allas pretensiuns pedagogicas hodiernas. Plinavon ei previu d'engrondir il local da zambergiar per metter a disposiziun allas scolaras ed als scholars surfatschas da lavur e da formaziun adequatas al temps e cun dimensiuns sufficientas. Sin fundament dallas pretensiuns da segirtad vertentas ein la scrinaria e la serraria da fusiunar en in local comunabel.

Era la tecnica da casa duei vegnir renovada e messa sil stan actual. In ulteriur accent central fuorma la sanaziun dil tetg che cumpeggia buca mo la reparaziun dalla construcziun existenta dil tetg, mobein che preveda era ina migliur energetica entras mesiras d'isolaziun supplementaras sco era l'integrasiun d'in implont fotovoltaic. Complementarmein ein mesiras architectonicas per la protecziun encunter la contaminaziun da radon sco era per augmentar la segirtad da tiaratriembels previdas per ademplir las prescripziuns legalas ed ils standards da segirtad. El sector dall'infrastructura ei plinavon previu in'adattaziun d'utilisaziun e sanaziun dalla halla da gimnastica veglia. Medemamein duein migliurs internas vegnir fatgas ell'aula per augmentar la funcziunalitad e las pusseivladads d'utilisaziun da quella. Il spazi exteriur duei vegnir giudicaus completamein da niev e surluvraus en vesta ad in diever conform al temps. In'ulteriura part impurtanta dil project ei la migliur dall'accessibilitad, cunzun entras access conform als basegns da personas cun impediments ed indrezs sanitaris corrispundents. Cun quellas mesiras previdas san las pretensiuns dad ozildi per in menaschi da scola modern sco era las prescripziuns cantunalas vegnir ademplitas – specialmein en vesta dall'impestaziun da radon, dalla protecziun encunter incendis e la segirtad da tiaratriembels. Supplementarmein ha la suprastanza communal decidiu d'integrar in ascensur per realisar consequentamein las pretensiuns legalas pertuccont l'accessibilitad senza barrieras el rom da questa sanaziun.

Duront l'informaziun publica dils 7 da matg 2025 davart la sanaziun dalla casa da scola a Sedrun ei vegniu exprimiu il gavisch dalla populaziun d'examinar pli da rudien la habitaziun dil pedel sco era la scoletta e d'integrar quella ellas ponderaziuns. Medemamein vegn in'eventuala midada d'intent dalla halla da gimnastica veglia ad ina halla da cultura discutada e sclarida pli profundamein.

L'elaboraziun dil project da construcziun, il qual duei vegnir suttamess alla radunonza communal per la deliberaziun, ei vegnida surdada observond il dretg da submissiun al biro d'architectura Albertin Architekten a Haldenstein. Pil schazetg dils cuosts ei André Maissen dil biro d'architectura maissen architekten ag a Sedrun vegnius consultaus. Plinavon ein plirs planisaders dil fatg stai involvi tier l'elaboraziun dil project.

Ulteriuramein ha la suprastonza communal installau ina cumissiun da planisaziun ch'accumpogna e sustegn professiunalmein il project:

- Guido Monn (gerau departament baghegiar, forestalessers ed ambient)
- Daniel Schmid (gerau departament affons, giuvènils e giuvènls carschi, educaziun, cultura e sport)
- Sabrina Suppiger-Hendry (direcziun da scola)
- Andreas Deflorin (pedel)
- Ronny Levy (cussegli da scola)

Descripziun dil project

Il project persequitescha la valorisaziun premurusa e la segirtad a liunga vesta dil liug dalla Scola Sedrun cun risguardar pretensiuns per l'instrucziun, la segirtad, la sanadad e l'efficienza energetica. La finamira ei da mantener sapientivamein la sostanza da baghegiar existenta, da renovar ella intenziunadamein e da sviluppar vinavon ella cun qualitad.

Las localitads da scola vegnan renovadas funcziunalmein e tecnicamein sco era engrondidas entras in' annexa. Cheutras dat ei surfatschas supplementaras per instrucziun, gardaroba ed utilisaziuns da scola. Il medem mument vegn l'avertura dil terren meglierada, mesiras tecnicadas da segirtad necessarias realisadas sco era igl edifeci fatgs accessibels senza impediments ed adattaus allas pretensiuns dalla lescha davart l'egualitad da personas cun impediments.

El decuors dalla valorisaziun vegnan plinavon mesiras el sector dalla protecziun encunter radon, dalla segirtad encunter tiaratriembels sco era dalla sanaziun energetica realisadas, aschia ch'il liug da scola vegn migliuraus a moda persistente ed il confort endadens augmentaus. L'anteriura halla da gimnastica vegn transformada en in local da cultura per scola e vischnaunca che sa vegnir duvraus a moda multifara. Leutier vegnan ils spazis exteriurs revaletai e formai da niev sco spazis da dimora attractivs.

Situaziun actuala dil baghetg da scola encunter sid

Visualisaziun baghetg da scola encunter sid (situaziun suenter sanaziun)

Mesiras da midada per la protecziun da radon

Per garantir la sanadad e per minimar l'aria contaminada cun radon vegn fatg ina mesiraziun da radon. Sin fundament dils resultats vegnan las disposiziuns necessarias realisadas. Cunzun en zonas da dimora ch'ei pertuccadas dalla tiara vegnan - sch'ei fa basegns - realisadas sliagiuziuns architectonicas ni da ventilaziun.

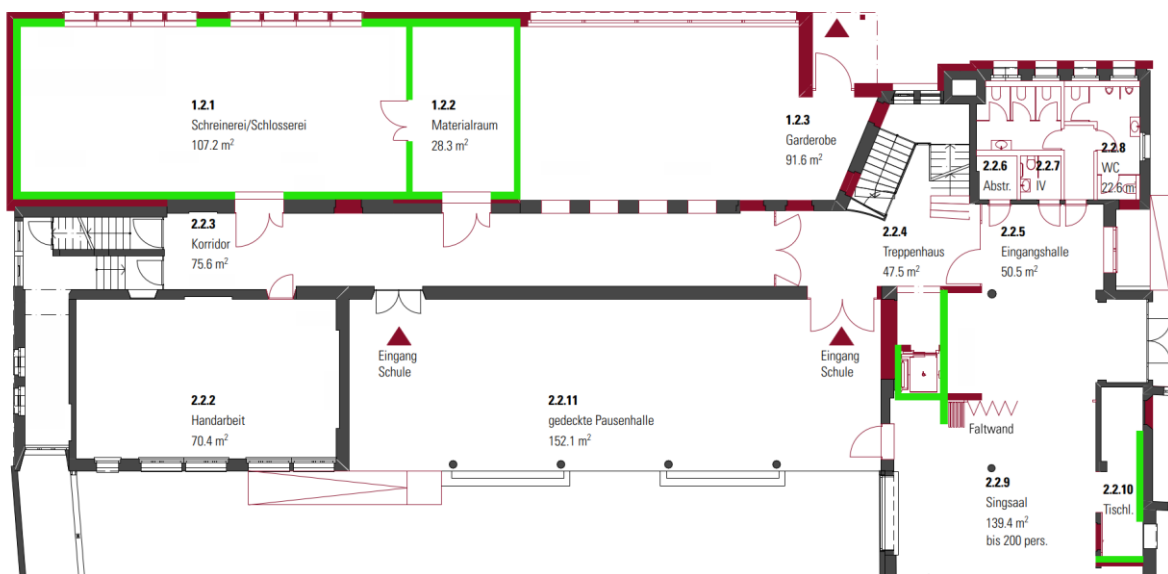
Protecziun encunter incendis

El rom dalla sanaziun dalla scola vegnan las normas da protecziun encunter incendis vertentas realisadas. Cheutras vegn garantiu ch'igl edifeci corrispunda allas pretensiuns legalas actualas e ch'in ault grad da segirtad ei garantius per tuttas utilisadras e tuts utilisaders. Las mesiras cumpeglian cunzun adattaziuns vid vias da fuigia e salvament, l'examinaziun ed eventualmein la renovaziun da tschancuns da fuig sco era l'optimaziun d'indrezs architectonics e technics relevonts per la segirtad.

Segirtad da tiaratriembels

Tier la sanaziun dalla casa da scola ston normas surordinadas pertuccont la protecziun encunter tiaratriembels vegnir observadas stringentamein. Quellas prescripziuns ston vegnir risguardadas tier la planisaziun e realisaziun dalla sanaziun. Gia ils onns vargai ha la suprastanza communal incaricau in biro d'inschignier d'elaborar mesiras pusseivlas. Cheutras ei semussau ch'igl ei da quintar cun cuosts considerabels el rom d'ina sanaziun. Ils cuosts per la segirtad encunter tiaratriembels en connex culla sanaziun dalla casa da scola muntan a frs. 1'001'400.00. Cunquei croda gia ina part essenziala dils cuosts totals sillas mesiras per la protecziun encunter tiaratriembels.

Entras mesiras constructivas egl effectiv, la nov'annexa en construcziun da betun, sco era entras il niev tumbin digl ascensur, vegn la structura rinforzada e survescha alla segirtad encunter tiaratriembels.

Ils sclariments d'entochen ussa muossan che la damonda d'in eventual baghetg niev resp. annex sa buca vegnir considerata independentamein, mobein stat en stretg connex culla segirtad da tiaratriembels ch'ei necessaria pils baghetgs da scola existents.

Sch'ei vegn desistiu dalla construcziun nova dall'annexa, ston las mesiras da tiaratriembel vegnir realisadas el tract da scola e dall'aula existent. Muort munconza d'effect da colligiazion static sa l'annexa buca vegnir integrada staticamein egl effectiv. Perquei daventan vastas intervenziuns egl effectiv necessarias. Quei caschuna cuosts ella dimensiun da rodond frs. 350'000.00 entochen frs. 400'000.00, exclus cuosts consecutivs per baghegiar ora e restabilir.

Supplementarmein ei era l'annexa existenta digl onn 1986 sezza buca resistente encunter tiaratriembels e stuess per part vegnir rinforzada. Sch'ei vegn desistiu d'ina spazzada dall'annexa existenta, resultan tuttina cuosts supplementars per intervenziuns ed adattaziuns.

Perencunter possibilitescha la sligiazion da construcziun nova ina clara sligiazion generala da construcziun e statica. Intervenziuns necessarias vegnan integradas directamein ella nova structura. Cheutras crodan investiziuns dublas egl effectiv naven.

La spazzada dall'annexa existenta ei colligiada cun cuosts, denton serelativescha quella lavur en cumparegliaziun cullas mesiras necessarias. Ei semuossa che la varianta da baghegiar niev l'annexa ei buca mo funcziunalmein, mobein era economicamein la sligiazion pli raschuneivla.

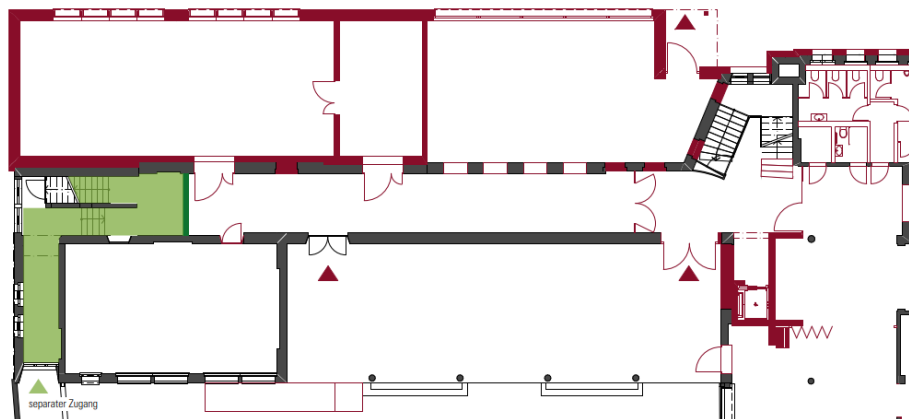
Da principi ei da constatar che la segirtad encunter tiaratriembels ei buc ina mesira opziunala, mobein ina pretensiun legalmein ligionta. Quei vala cunzun per baghetgs che vegnan duvrai publicamein cun in'aula occupaziun da persunas sco casas da scola, aulas, hallas da cultura e scolettas. Enteifer quei context ei la sligiazion da baghegiar niev l'annexa da giudicar sco varianta pli economica e pli persistente a liunga vesta.

Durabilidad

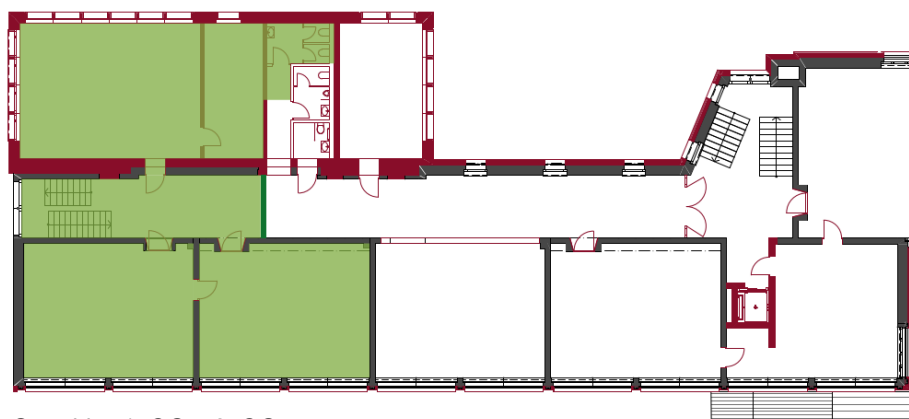
Per sviluppar vinavon persistentamein il liug da scola vegnan aspects energetics, constructivs e da sanadad risguardai cumplexsivamein. Entras la sanaziun dalla tecnica da calira dil baghetg da scola sco era il diever d'indrezs fotovoltaics sil tetg sid dalla scola, denter las finiastras orientadas viers sid e sin las surfatschas dil tetg dalla halla da gimnastica vegn prestau ina contribuziun per reducir il consum d'energia e per producir atgna electricitad. L'installaziun sco era las investiziuns digl indrez solar succedan entras l'Energia Alpina.

Multifuncziunalitad

Il project ei plinavon concepìus taluisa ch'ei vegn risguardau svilupps futurs dil diember da scholars. Duess il basegns da spazi dalla scola semidar ils proxims onns ni decennis, porscha la nova annexa ina gronda flexibilitad per in'eventuala midada d'utilisaziun.

Grundriss EG

Grundriss 1. OG + 2. OG

Grazia agl access separau, all'avertura independenta sco era dall'integraziun ell'infrastructura existenta sa il baghetg vegnir duvraus independentamein dil menaschi da scola. Gia ella planisaziun ei vegniu mirau che ton la structura da construcziun sco era las installaziuns technicas vegnien concepidas a moda ch'ina midada d'utilisaziun posteriura seigi pusseivla senza pli grondas lavurs da construcziun supplementaras.

Cunquei ei garantiu che l'investiziun porscha era a liunga vesta in nez persistent per la vischnaunca. Ei dat pusseivladads da diever multifaras, per exempel per spazi da habitar, biros ni autras utilisaziuns orientadas al mistregn resp. als differents survetschs.

Varianta cun biros

Varianta cun ina habitaziun

Stanza da scola

Las stanzas da scola existentas vegnan messas funcziunalmein e tecnicamein sil stan actual. Las stanzas da scola vegnan modernisadas ed adattadas allas fuormas d'instrucziun dad ozildi. Entras adattaziuns da construcziun intenziunadas dat ei colligaziuns denter stanzas da scola e stanzas da gruppa. La structura spaziala sustegn cunquai il plan d'instrucziun dad oz sco era eventuals svilups pedagogics futurs. Novas surfatschas sco p.ex. plantschius da linoleum, plantschius cun effect acustic sco era spazi da magasinar supplementar meglieresch an igl ambient d'emprender.

Stanza da scola actuala

Visualisaziun stanza da scola futura

L'instrucziun da scola d'ozildi

L'annexa da treis alzadas en construcziun da betun cumpletescha la casa da scola existenta e creescha stanzas pil menaschi da scola, denter auter ina scrinaria/serraria, stanzas da material e da deposit, stanzas da scola e novas tualettas. El decuors dil project vegnan mesiras tecnicas da protecziun encunter fiug realisadas e messas sil stan actual. Entras la separaziun dalla scala sco via da fuigia verticala, ils corridors e l'installaziun d'escha controllada en cass da fiug san ils corridors egl avegnir vegnir mobiliar e duvrai sco zonas da dimora, da sentupada e d'emprander.

El plaunterren dat ei in baghetg annex d'ina alzada che possibilitescha il diever da gardarobas cun ina surfatscha d'utilisaziun generusa. Entras sia situaziun centrala e buna contonschibladad vegn possibilitau ina clara separaziun denter il spazi schuber ed il tschuf. Ina nova sortida en direcziun nord colligia directamein il sector da gardarobas cun il sector da giug nord. Quei spazi exterior duei el decuors dil project medemamein vegnir revaleta. Ultra da quei san ils zulers vegnir duvrai sco spazi d'emprander.

Ils locals sanitar el plaunterren vegnan sanai cumpleinamein ed engrondi cun ina tualetta accessibla senza barriera, la quala survescha per in diever public dalla sala da cant. La sala da cant existenta el plaunterren mantegn sia fassada existenta e survescha vinavon sco sala da cant/aula. Entras l'installaziun d'ina preit faldabla possibilitescha quella stanza in diever flexibel.

La cuschina da scola existenta el plaun sutterrann vegn mantenida, damai ch'ella ei en in bien stan e sa vegnir duvrada vinavon. Ils locals existents che vegnan buca pli duvrai sco locals da schurmetg encunter l'aria restan disponibels per diever civil e san vegnir duvrai sco locals da deposit e da tecnica.

Sala da cultura

L'anteriura halla da gimnastica egl'empren plaun sutterrann vegn transformada en in local da cultura multifunziunal. Il niev local porscha plaz per concerts, referats, radunonzas sco era occurrenzas da giuventetgna ed uniuns. Cun ina capacitat d'entochen 300 persunas vegn creau in liug prezius per occurrenzas dalla vischnaunca.

Halla da gimnastica actuala

Il plantschiu intermediar existent vegn demontaus e la construcziun da tetg preziusa vegn fatga veseivla. Il tetg dalla sala da cultura vegn sanaus termicamein el decuors dalla reconstrucziun, aschia ch'il local sa vegnir duvraus cumadeivlamein sur onn.

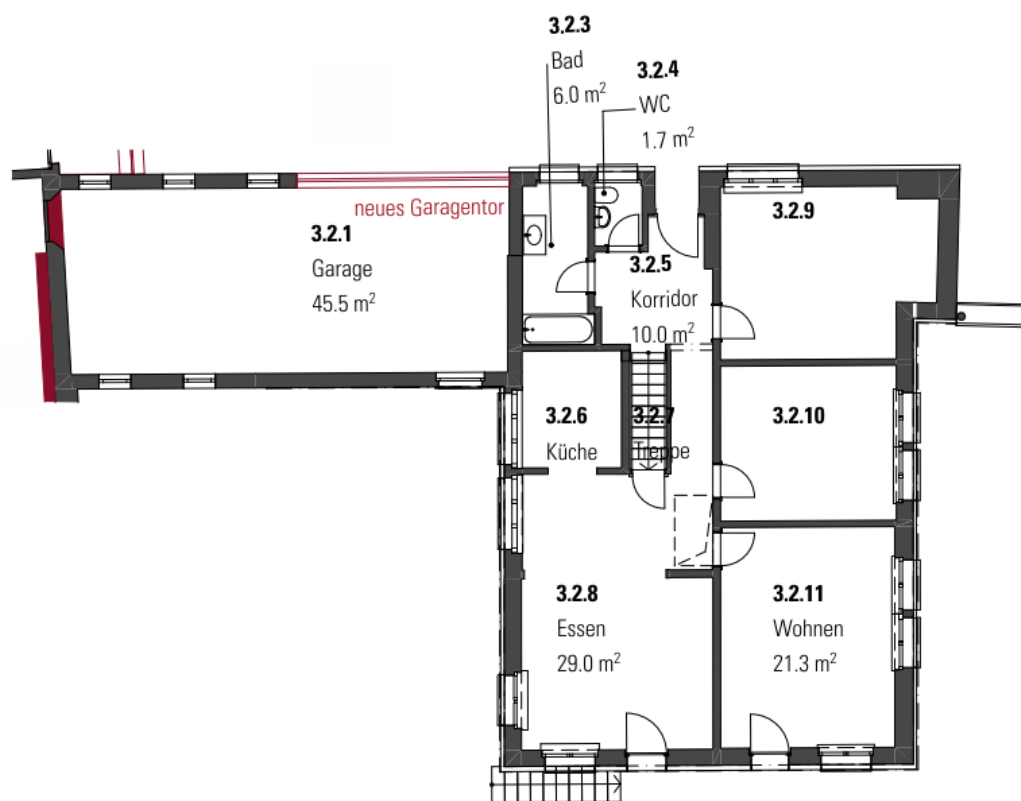
Cunfinont al spazi cultural survescha ina cuschina equipada en moda semplia per preparar spisas ni per vender bubrondas a caschun d'occurrenzas pli pintgas. Tier occurrenzas grondas succeda l'ustria sur in survetsch da catering extern. Las localitads da far la duscha existentas el plaun sutterrann vegnan spazzadas. La tecnica da tribuna ch'ei oz avon maun ei en in bien stan e vegn duvrada vinavon.

Visualisaziun sala da cultura

Habitaziun dil pedel

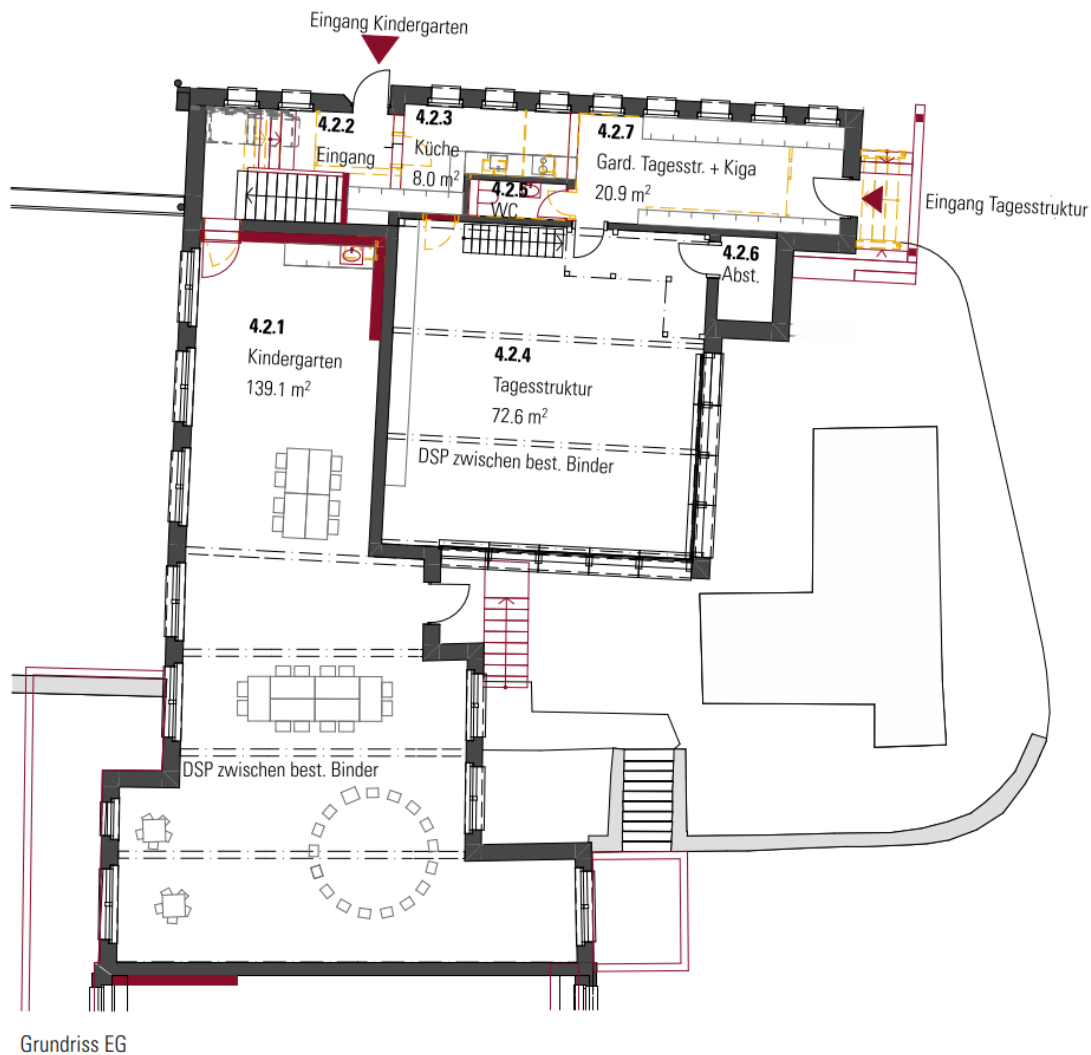
El rom dalla sanaziun dil baghetg da scola vegn attribuiu ina nova garascha alla habitaziun dil pedel. La lavur necessaria ei en cumparegliaziun pintga, ferton ch'il nez per la habitaziun dil pedel ei considerabels. Cunzun duront meins d'unviern cun bia neiv munta la garascha ina plivalur essenziala.

Grundriss EG

Scoletta

El sector dalla gardaroba e dall'entrada vegnan las stanzas revaletadas funcziunalmein. Ei dat ina pintga cuschina per la scoletta e per la structura dil di. La gardaroba vegn renovada tenor il diever ed ei vegn construïu ina nova tualetta. Per in'avertura futura senza barrieras vegn previu la pusseivladad d'installar in ascensur da scala.

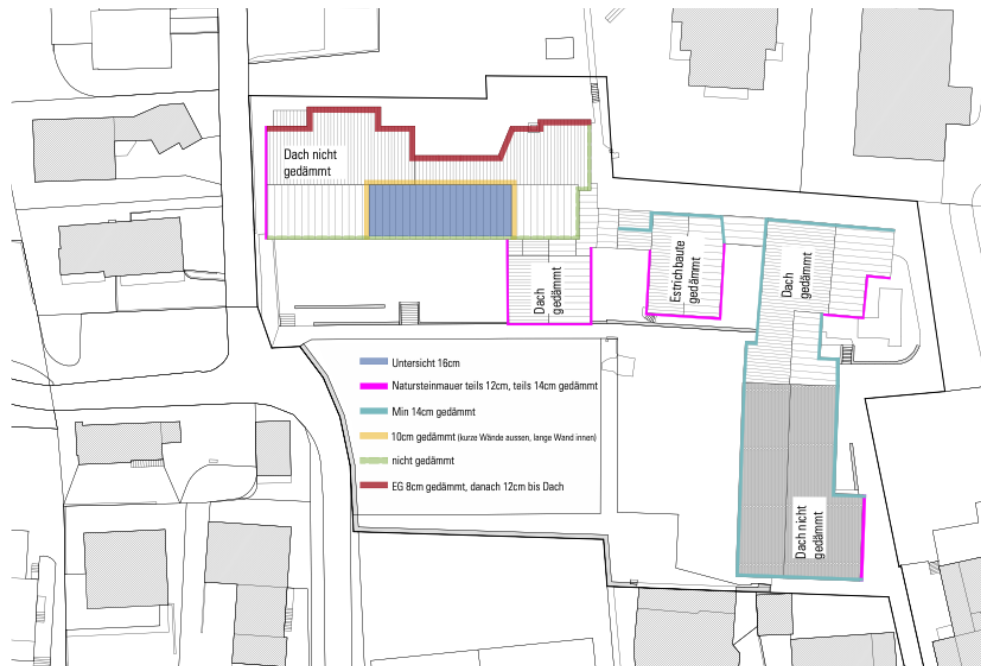

Formaziun dil contuorn

Igl areal da giug dalla vart dil nord sco era la piazza da pausa ch'ei oz asfaltada e verdentada vegnan revaletai e concepì da niev. L'adattaziun succeda el rom d'in process participativ. Scholaras e scholars, persunas d'instrucziun sco era ulteriuras gruppas d'utilisaders duein vegnir involvi el process da formaziun. Cheutras dat ei in spazi exteriur, sviluppuu communablamein cun aulta identificaziun per scola e vischnaunca. La finamira ei d'optimar la qualitat da dimora e da possibilitar differentas utilisaziuns, durant las pausas sco era ordeifer las uras d'instrucziun.

Descripziun fisica da construcziun pertuccont l'isolaziun

La basa per il giudicament dalla fisica da construcziun fuorma l'inventarisaziun entras il patrun da construcziun. En quella ein las fermezas d'isolaziun existentas dallas preits exteriuras nudadas. Ellas surveschan sco basa pils ulteriurs sclariments e mussaments. In'examinaziun dallas finiastras ha mussau che quellas ein tier tuttas parts dil baghetg en in bien stan ($U\text{-wert } 1.5 \text{ W/m}^2\text{K}$) ni silmeins passablas ($U\text{-wert } 2.8 \text{ W/m}^2\text{K}$) e ston buca vegnir remplazzadas stringentamein.

Plan da survesta cun indicaziun davart fermezas d'isolaziun existentas

Baghetg dalla scola

La nova annexa vegn construida cun in'isolaziun termica externa. El decuors da quella reconstrucziun vegn medemamein la fassada existenta dalla casa da scola sanada termicamein. Per integrar l'annexa egl effectiv vegn fatg mirs exteriurs (Gebäudehülle) unitars en fuorma d'ina fassada da lenn ventilada davosora. Per migliurar il schurmetg termic sur onn vegn plinavon il tetg isolaus. Sin giavisch dalla vischnaunca duei la fassada vest, la quala ei travestgida cun crap natural, buca vegnir isolada. Cheutras ei da spitgar negins donns fisicals da construcziun. Las colligiazions denter parts da construcziun ch'ei vegnidis isoladas da niev e quellas ch'ei buca isoladas (fassada/tetg) ston denton vegnir exequidas a moda pli pretensiusa. Muort il basegns da plaz e las colligiazions tier parts da construcziun existentas sco per exempel finiastras tier las scalas, cuvridas da plantschius e separaziuns d'alzadas ei in'isolaziun interna negina alternativa. Ina contribuziun da promoziun per quella surfatscha buc isolada croda. Il medem vala medemamein pil bonus per ina sanaziun totala.

El sector dalla halla da pausa cuvretga resta la preit liunga, la quala ei munida cun plattas da mosaic da valeta historica, nunmidada e vegn buca sanada termicamein. Quella ei isolada dalla vart dadens cun material d'isolaziun da 10 cm. Era cheu ein negins donns da fisica da construcziun da quintar. Las duas preits lateralas dalla halla da pausa cuvretga ein isoladas dalla vart exteriura cun 10 cm. Quellas duas preits vegnan completadas da niev cun in'isolaziun dad 8 cm, aschia ch'ei dat medemamein mirs exteriurs (Gebäudehülle) e passadis formativs unificai tier la fassada principala. Il sutsu ei isolaus cun 16 cm e vegn buca sanaus termicamein. L'isolaziun existenta vegn renovada respectivamein completada. Il plantschiu dalla halla cuvretga vegn buc isolaus encunter engiu (anteriurs locals da schurmetg) damai che las relaziuns d'altezia existentas, cunzun tier l'avertura dalla scala, vegnessen cheutras midadas. Quella desistenza caschuna negins donns fisicals da construcziun.

Aula / scoletta / abitaziun dil pedel

Tier quellas parts dil baghetg ein las preits exteriuras gia equipadas cun in'isolaziun da ca. 12-14 cm. Era ils tetgs existents ni surcombras da quels baghetgs ein gia isolai. Cunquei che negins donns da fisica da construcziun ein veseivels, ei buca previu ina sanaziun supplementara dalla tecnica da calira.

Sala da cultura

La fassada existenta ei gia munida cun in'isolaziun da ca. 12-14 cm. Il tetg perencunter ei buc isolaus. El decuors dalla formaziun nova dall'anteriura halla da gimnastica en la sala da cultura vegn il tetg per meglierar la protecziun da calira da stad ed unviern isolaus sur la construcziun da tetg existenta e cuvretgs supplementarmein cun moduls fotovoltaics.

Installaziuns electricas

El rom dalla sanaziun planisada dalla casa da scola vegnan las installaziuns electricas existentas renovadas cumplessivamein ed adattadas al stan actual dalla tecnica. La finamira ei da garantir in menaschi segir, efficient d'energia ed orientau al futur dil baghetg da scola. La sanaziun cumpeggia cunzun la renovaziun dallas distribuziuns electricas, lingias, besclas da contact sco era dils indrezs d'illuminaziun en tuttas localitads d'instrucziun, da dimora e localitads secundaras. Las novas installaziuns vegnan exequidas tenor las normas e prescripziuns vertentas. Attenziun speciala vegn dau alla tecnica d'illuminaziun moderna. Ils indrezs d'illuminaziun vegnan planisai e realisai tenor las pretensiuns actualas pertuccont fermezia dall'illuminaziun, repartiziun dalla glisch, colur dalla glisch e confort dalla vesida. Cheutras vegn scaffiu in ambient d'emprender e da luvrar emperneivel per scolaras, scolar e persunas d'instrucziun. El medem mument vegn reduciu il consum d'energia entras il diever dalla tecnologia LED ch'ei efficienta. Medemamein vegn l'installaziun existenta dad EDV e comunicaziun renovada cumpleinamein ed adattada allas pretensiuns hodiernas sco era futuras dil menaschi da scola. Cheutras vegn garantiu in'infrastructura digitala da prestaziun e fidada per l'instrucziun, l'administraziun e mieds d'instrucziun moderns. Supplementarmein vegnan las installaziuns preparadas per pretensiuns futuras e nua ch'ei fa senn vegnan ellas completadas cun sligiazions modernas da pilotadi e da segirtad.

Indrezs sanitaris

Ils stabiliments sanitaris existents vegnan renovai el rom dalla sanaziun. Quei cumpeggia cunzun il remplazzament da tut ils apparats sanitaris sco era la renovaziun dallas installaziuns d'aua freida e caulda. Las lingias existentas han contonschiu la fin da lur durada da veta tecnica ed han per part donnas da corrusiun. Plinavon ei lur habilitad da funcziunar sin fundament dalla vegliadetgna e dil stan mo pli garantida a moda restrenschiada. Culla renovaziun dallas installaziuns vegnan la segirtad da menaschi, la higiena sco era il manteniment dalla valeta digl implant a liunga vesta garantida.

Indrezs da scaldament

Il baghetg da scola ei colligiaus culla reit d'anergia existenta. El decuors dalla sanaziun vegnan parts dalla repartiziun dil scaldament renovadas e serradas giu tenor las pretensiuns energeticas hodiernas. Els corridors sco era els stabiliments sanitaris vegn per part installau novs radiaturs. Las lingias da colligiazion e da distribuzion necessarias vegnan construidas da niev. Radiaturs existents ch'ei en in bien stan e che corrispundan vinavon allas pretensiuns vegnan manteni, surluvrai e colurai da niev. Ils radiaturs ellas stanzas da scola ed ils ulteriurs locals vegnan da principi manteni. Quels vegnan demontai cun quita, schubergiai, reparai, surtratgs da niev e silsuenter puspei montai. Per optimar la regulaziun e l'effizienz energetica vegnan tut ils radiaturs existents equipai cun novs ventils da termostat.

Indrezs da ventilaziun

La ventilaziun dallas stanzas succeda da principi vinavon cun arver las finiastras existentas. Per stanzas endadens respectivamein serradas senza ina pusseivladad naturala da ventilar sufficienta ein indrezs da ventilaziun mecanics previ. Tut tenor diever vegnan implonts cun recuperaziun da calira ni systems da svapur mecanics en funcziun. L'aria da deflussiun vegn cheutras menada directamein el liber. Entras quellas mesiras vegnan las pretensiuns higienicas en connex culla qualitat dall'aria en stanzas ademplidas ed in brat d'aria vegn procuraus.

Calculaziun dils cuosts per mesiras obligontas

Muort la sanaziun dils baghetgs da scola resultan gia cuosts considerabels per las mesiras obligontas sil sector dalla segirtad, dalla sanadad, dall'isolaziun termica ed acustica sco era dalla tecnica da casa. Quellas investiziuns ein inevitablas per garantir l'observaziun dallas prescripziuns legalas surordinadas sco era dallas normas vertentas. Ils cuosts per las mesiras ch'ein da realisar sfurzadamein secumponan sco suonda:

Mesira	Cuosts incl. tpv en frs.
Protecziun da fiug/via da fuigia	105'000.00
Segirtad da tiaratriembels	1'001'400.00
Substanziass nuscheivlas	39'000.00
Mesiras per persunas handicapadas	140'000.00
Isolaziun termica preits	733'000.00
Isolaziun termica tetg	425'000.00
Isolaziun acustica	295'000.00
Tecnica da casa	980'700.00
Cuosts accessoris/ honoraris	746'600.00
Total mesiras obligontas	4'465'700.00

Aschinavon che la sanaziun dalla scola vegn lantschada, pertuccan bunamein la mesadad dils cuosts previ mesiras stringentas sil sector dalla segirtad, dalla sanadad, dall'isolaziun termica ed acustica sco era dalla tecnica da casa tenor leschas e normas surordinadas. Culla mesadad restonta dils mieds vegn la scola messa sil pli niev stan dallas pretensiuns hodiernas el menaschi d'instrucziun e munconzas existentas vegnan eliminadas.

Cuosts totals da sanaziun

Ils cuosts totals per la sanaziun dalla scola muntan a frs. 9'156'000.00. En quella summa ein era ils cuosts per in provisoris da scola cumpri per che l'instrucziun sappi vegnir garantida durant il temps da baghegiar. Tgei sligaziun che vegn realisada pil provisoris da scola ei pil mument aunc buca fixada. La suprastanza communal examinescha actualmein differentas opziuns per anflar la megliera soluziun pusseivla. Tenor la planisaziun actuala duei il temps da baghegiar cuzzar naven dil schaner 2028 entochen il zercladur 2029.

Denominaziun	Cuosts incl. tpv en frs.
Baghetg annex casa da scola	3'188'500.00
Reconstrucziun scola	3'840'500.00
Plaz da pausa	351'500.00
Habitaziun dil pedel (garascha)	52'000.00
Scoletta	230'000.00
Sala da cultura	1'343'500.00
Provisoris da scola	150'000.00
Cuosts totals	9'156'000.00
(Cuosts per mesiras obligontas)	4'465'700.00

Sin fundament dil fetg bien resultat dil quen 2024 ha la radunonza da vischnaunca approbau da far ina remessa pils 31-12-24 per la sanaziun dil baghetg da scola a Sedrun da frs. 1'500'000.00.

Finanziaziun

Ils cuosts totals per la sanaziun da rodund frs. 9 milliuns ein per ina vischnaunca sco Tujetsch buc ina piculezza. Tonaton ei il baghetg dalla scola Sedrun in'infrastructura che la vischnaunca duei mantener. La lescha da vischnauncas, ensemen cun la legislaziun da finanzas per las vischnauncas dil Grischun pretendan entras las prescripziuns davart la facultad administrativa, las amortisaziuns ed il manteniment dalla valur che la vischnaunca administreschi e mantegni adequatamein ses stabiliments e ses baghetgs.

La Vischnaunca Tujetsch ei tenor lescha obligada da metter a disposiziun ina scola populara (art. 4 dalla lescha davart las scolas popularas). Da quei suonda l'obligaziun da mantener ils baghetgs da scola necessaris per quei intent en in stan segir, funcziunal e conform allas pretensiuns legalas. Ensemen cull'obligaziun generala d'ademplier incumbensas tenor art. 48 dalla lescha da vischnauncas exista aschia in'obligaziun da mantener igl edifices da scola.

La sanaziun dil Bogn Sedrun da rodund frs. 12 milliuns ha mussau exemplaricamein ch'ina tala investiziun sa vegnir purtada dalla vischnaunca. Cun ina contribuziun davart l'Energia Alpina da frs. 2.5 milliuns e dil cantun Grischun da frs. 800'000.00 ha la vischnaunca stuiu alzar il deivet hipotecar a liunga vesta per rodund mo frs. 4 milliuns. Daveras ein vitier aunc vegnidas fatgas grondas investiziuns pigl archiv cultural da frs. 750'000.00, diversas sanaziuns da vias e.a.v. Il deivet a liunga vesta munta per ils 31.12.2025 a frs. 11'989'000.00.

Co ei quei pusseivel? Pusseivel ei quei sin fundament dils cash flows positivs dils davos onns. Ils davos 5 onns (2021 tochen 2025) ha la vischnaunca saviu recaltgar en total cash flows (atgna finanziaziun) da rodund frs. 13 milliuns. Sin fundament da quella basa ei la sanaziun dil baghetg dalla scola d'interpretar.

In fatg ch'ins sto risguardar ei ch'il baghetg dalla scola sto vegnir sanaus – sche buc ussa, lu en buca ditg. In ulteriur fatg ei che las mesiras dalla statica en connex cullas prescripziuns dil tiaratriembel, la segirtad da fiug e las prescripziuns dalla sanadad cuostan tuttina rodund frs. 4.5 milliuns.

La suprastanza communal, la gruppa da lavur sco era las propostas dalla sera d'informaziun representan claramain il meini da sanar endretg, a liunga vesta cun valurs persistentas ed era tut ils baghetgs silla parcella. La suprastanza communal suttametta onn per onn in preventiv plitost pessimistic al pievel ed aschia san ins era el futur ir da quei anora ch'ei vegn a resultar cash flows positivs els onns sequents. Sut quellas circumstanzias eis ei senz'auter pusseivel da sanar ils baghetgs dalla scola sco era la sala da cultura sco quei ch'igl ei previu.

2. Proposta

Ord las suranumnadas ponderaziuns propona la suprastonza communal alla radunonza da vischnaunca

d'approbar il credit d'investiziun en summa da frs. 9'156'000.00 (+/- 15%) per la sanaziun dils baghetgs dalla Scola Sedrun e da suttametter quei conclus el senn dallas prescripziuns digl art. 33 lit. a, lit. c dalla costituziun communal alla votaziun dil pievel.

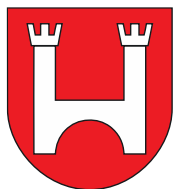
Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Vicepresidenta communal
Nicole Giossi

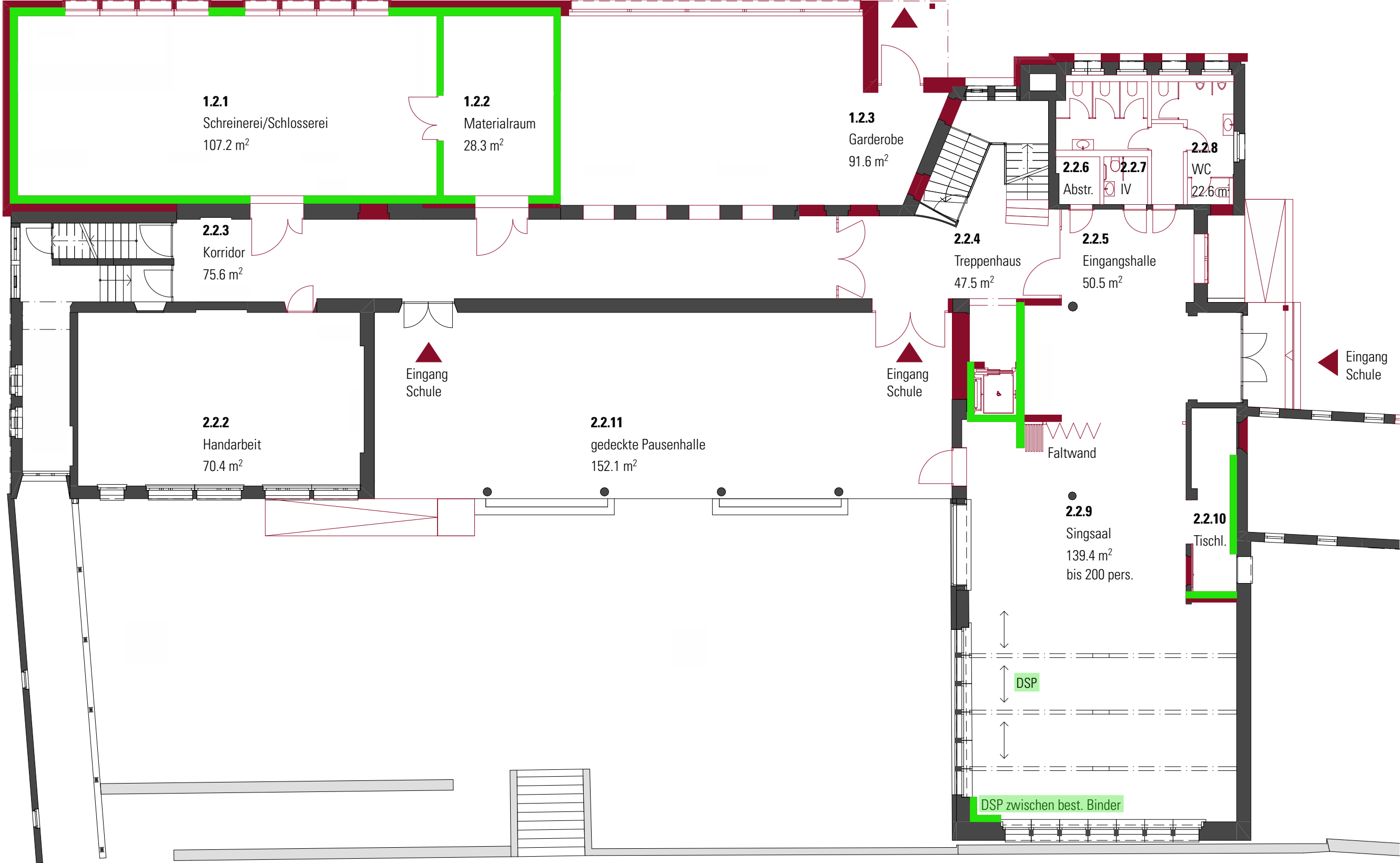

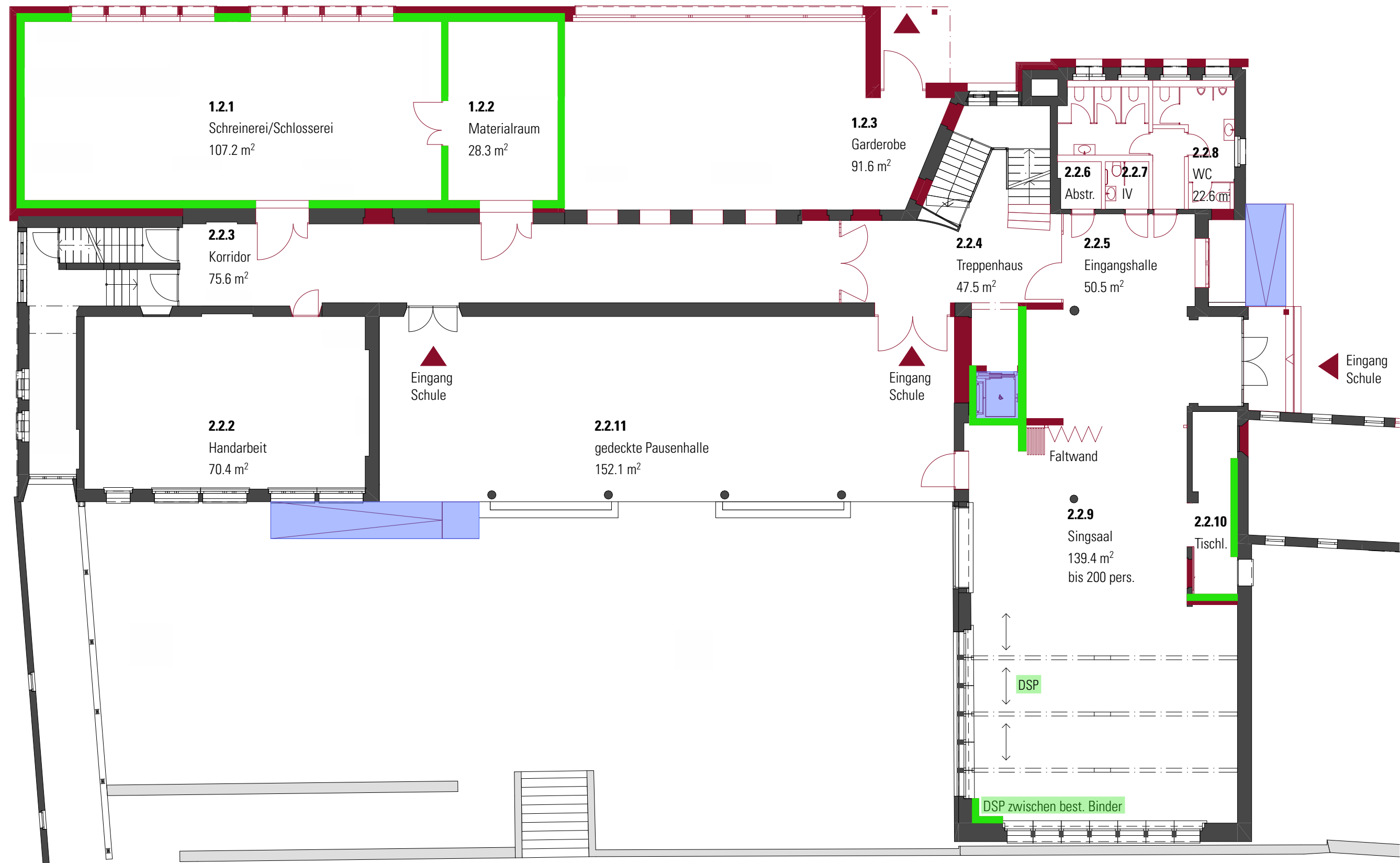
Vischnaunca
Tujetsch

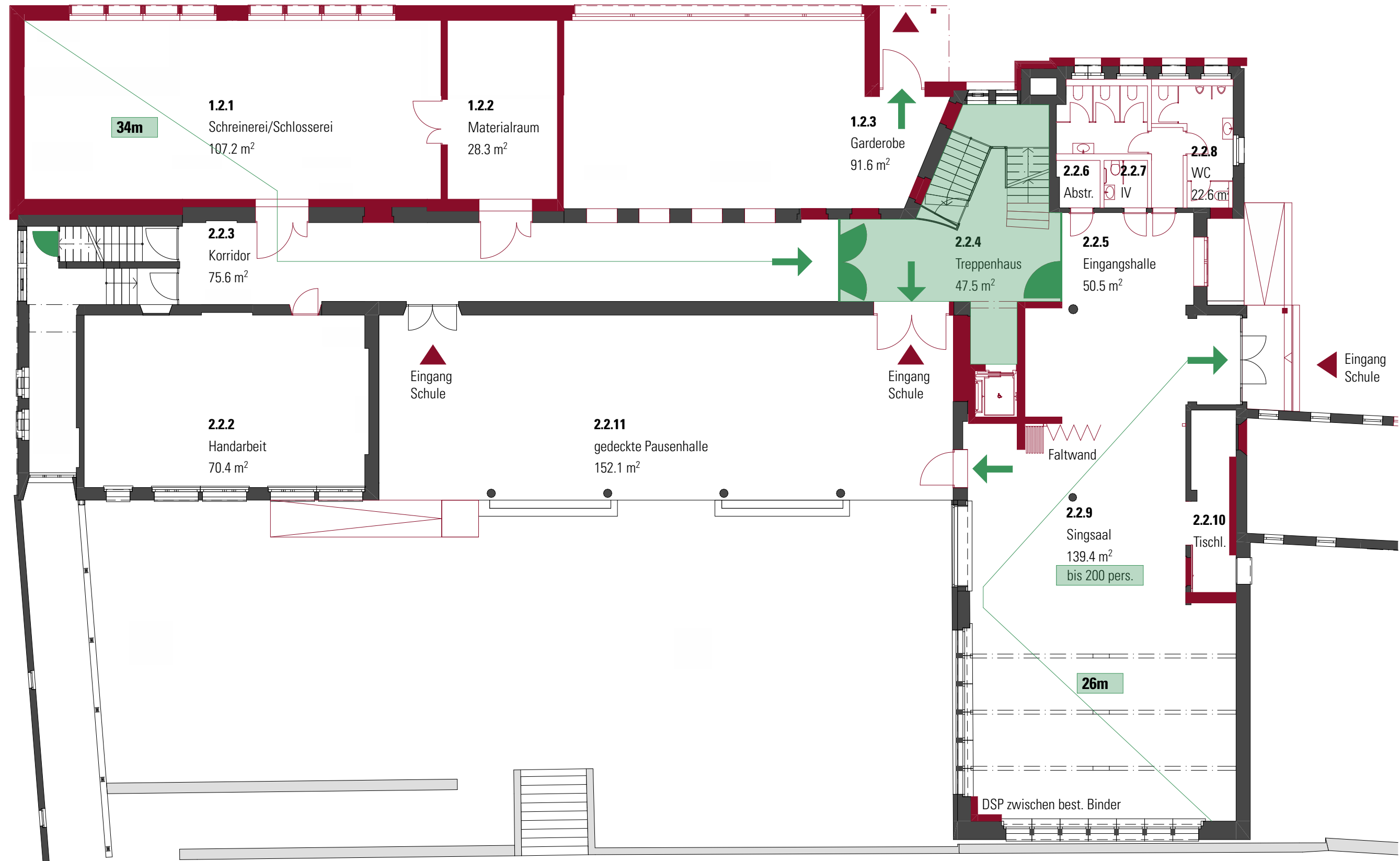
Plans sco annexa

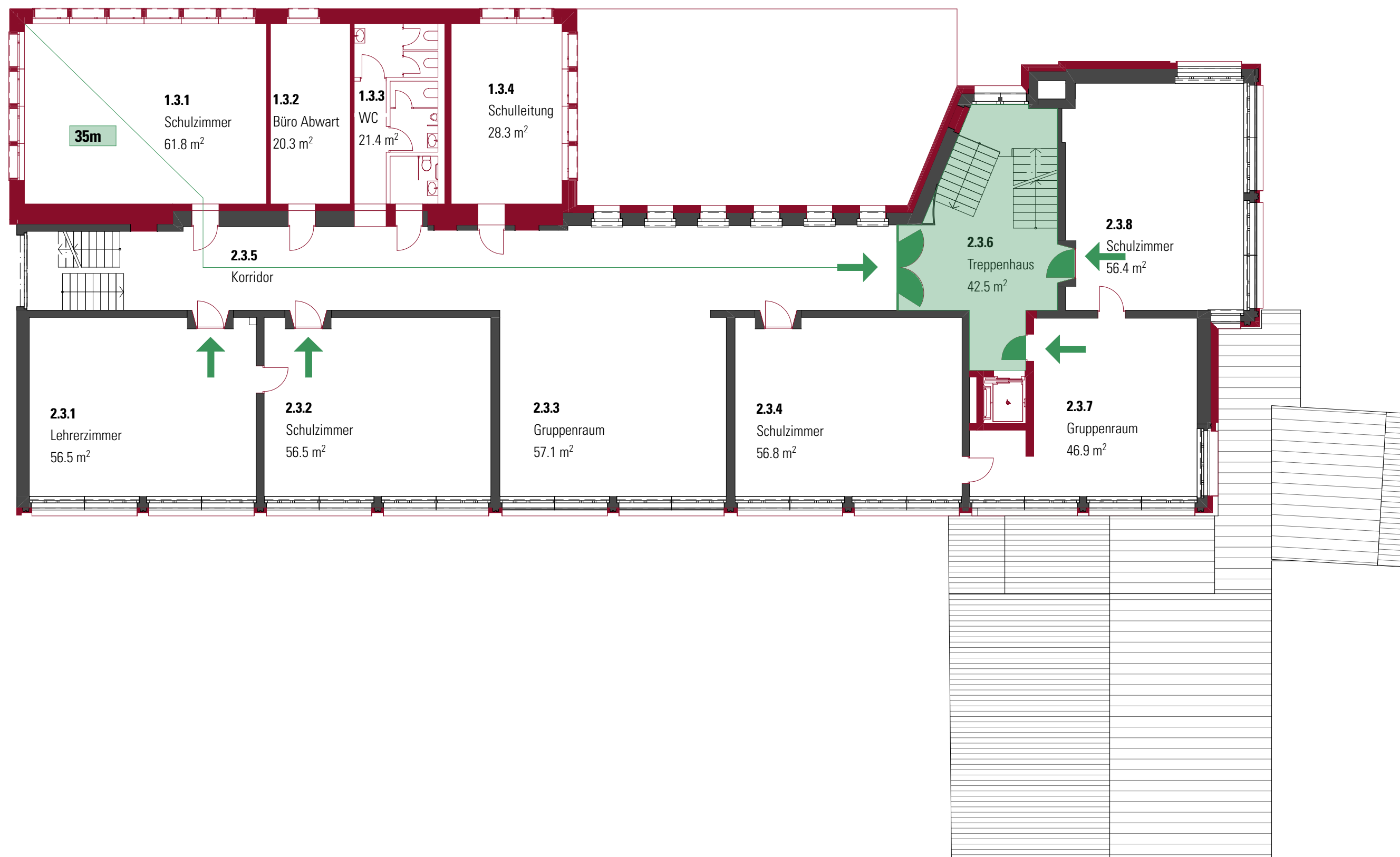

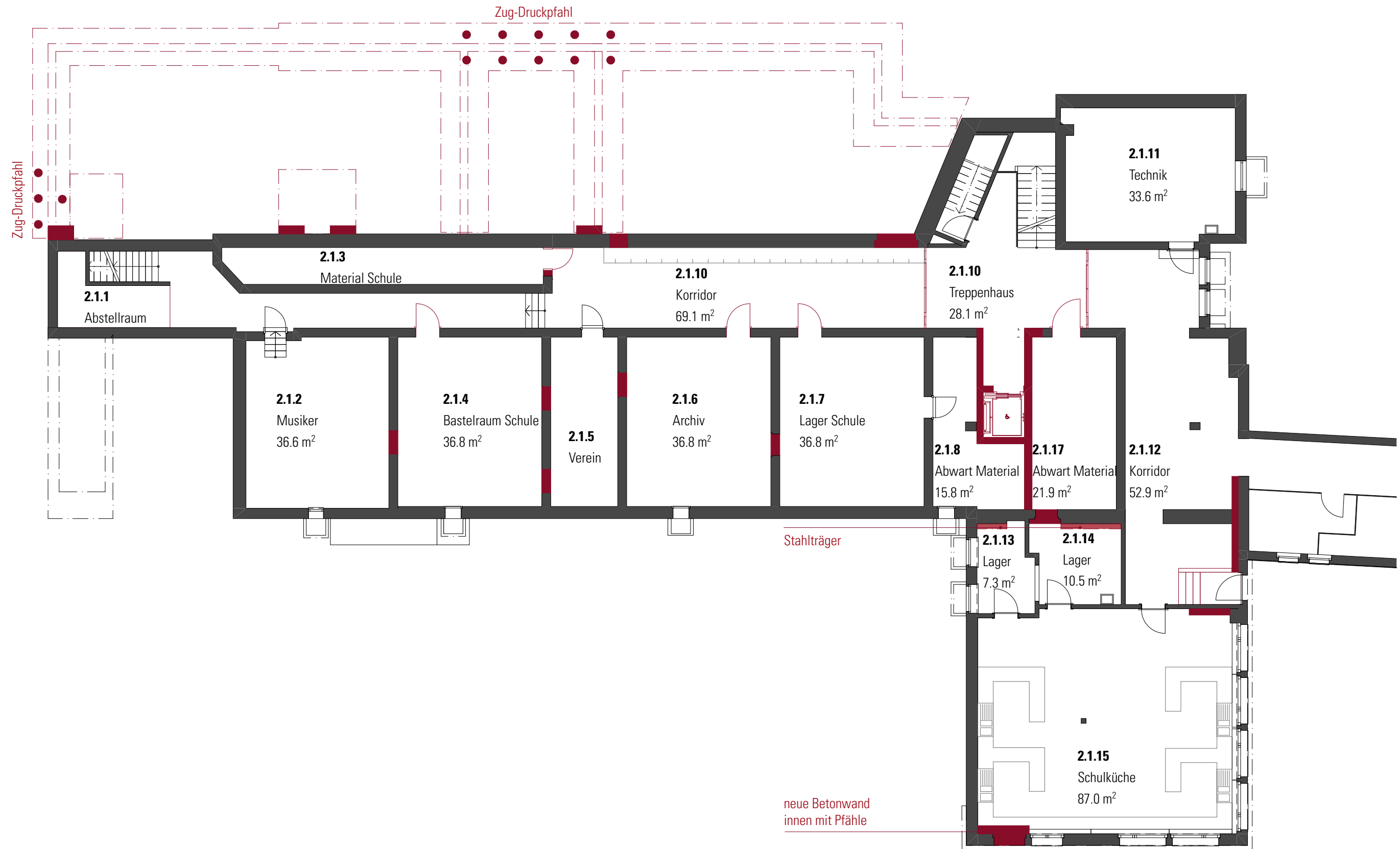
Schulhaus

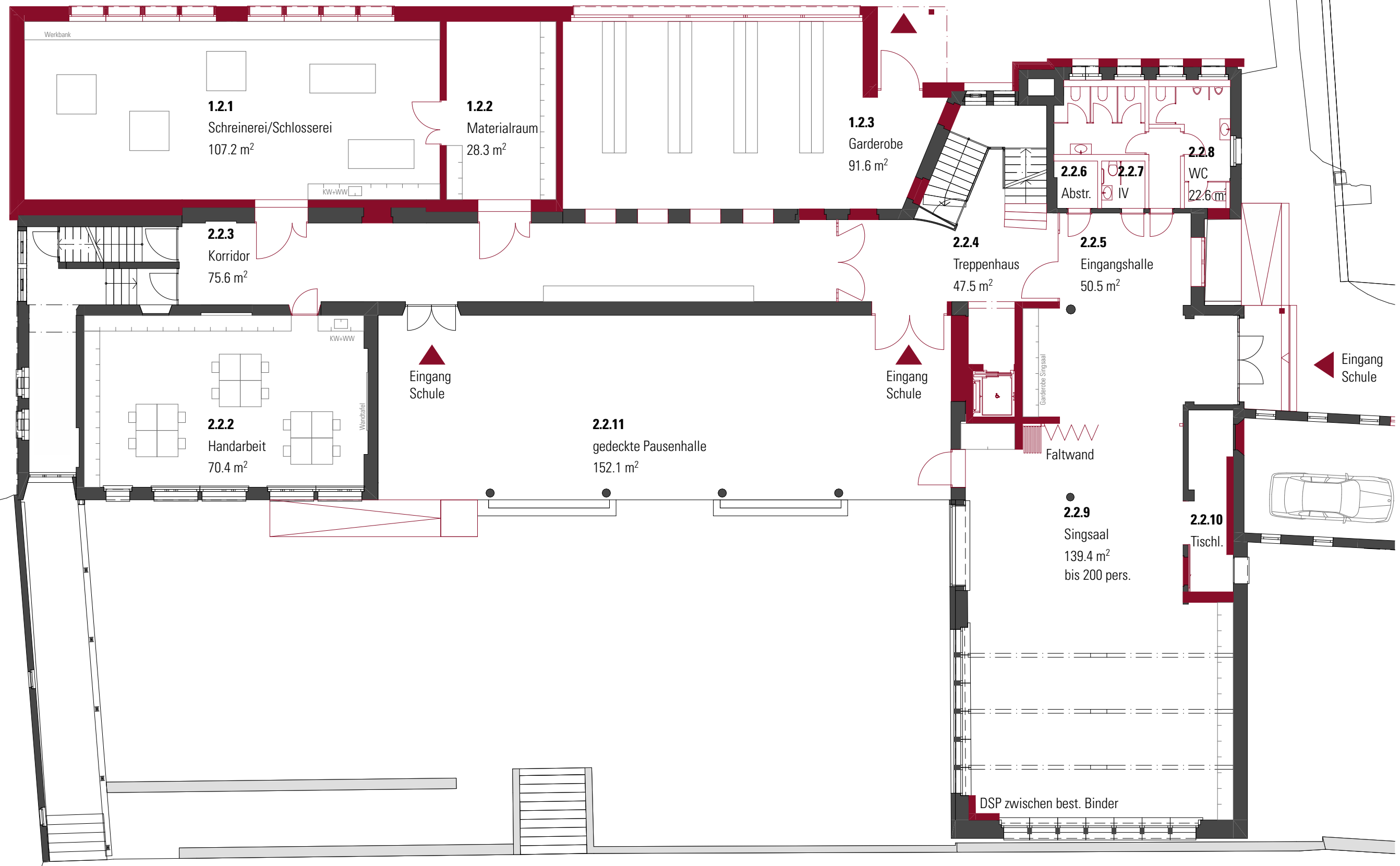

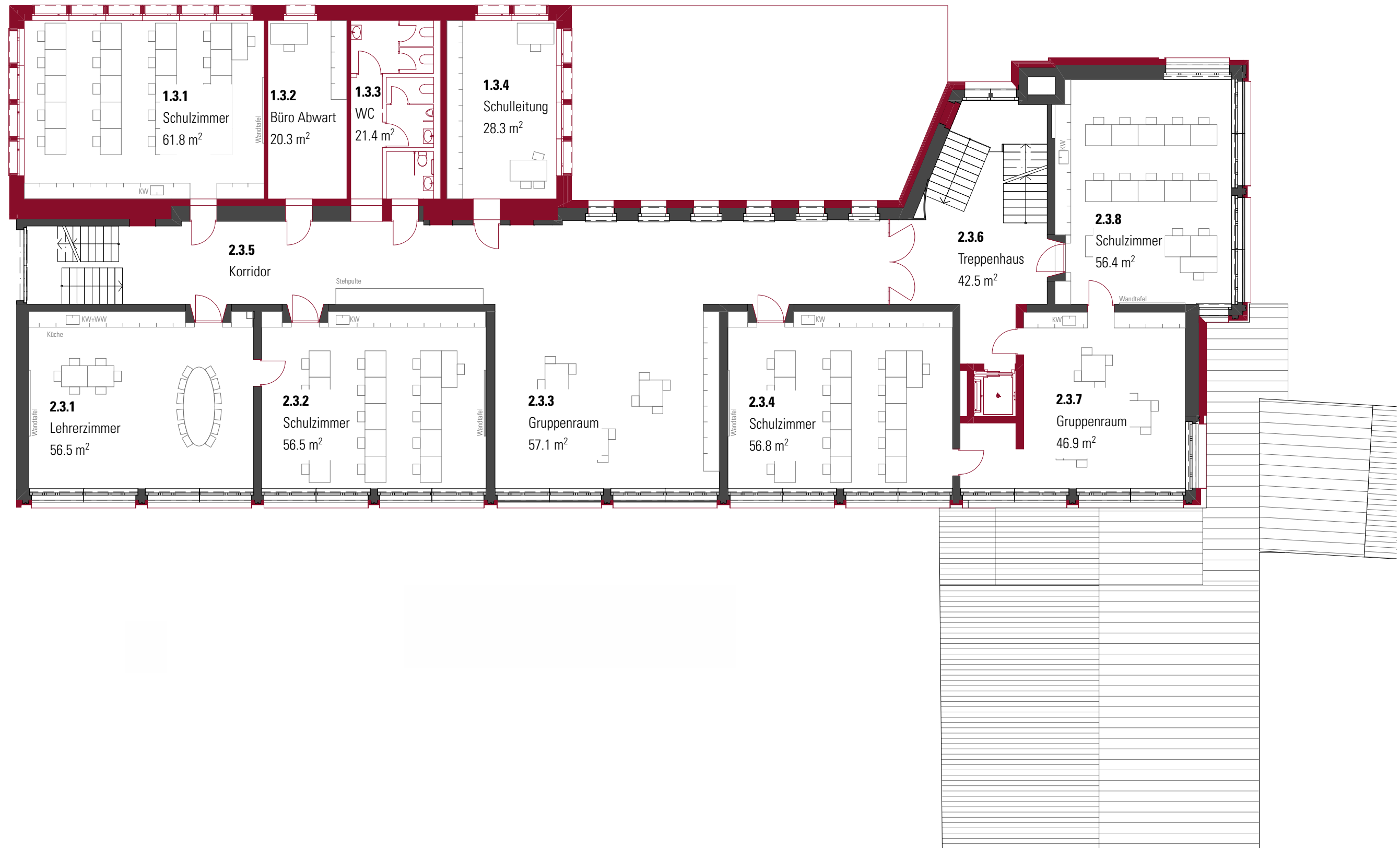

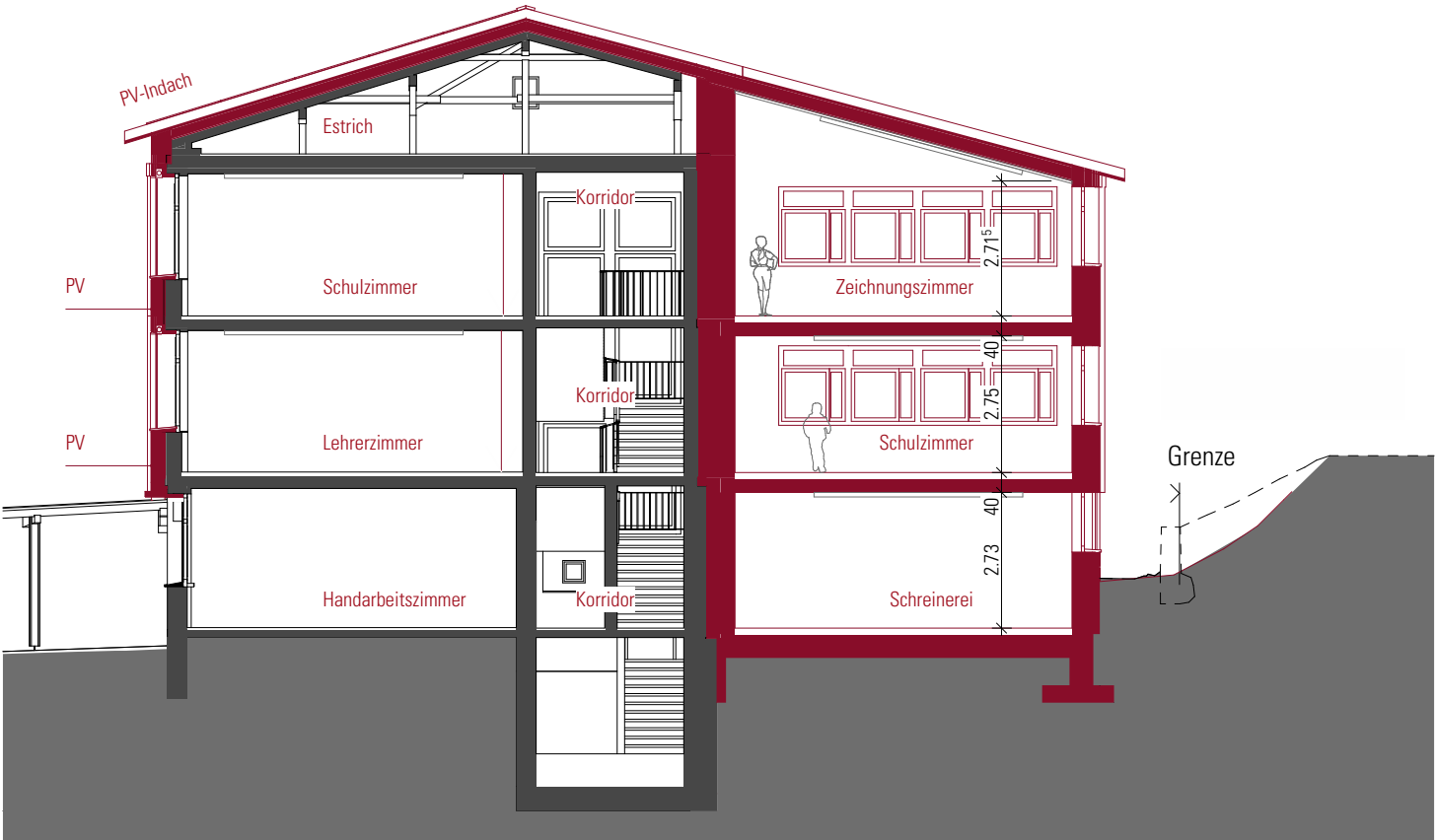

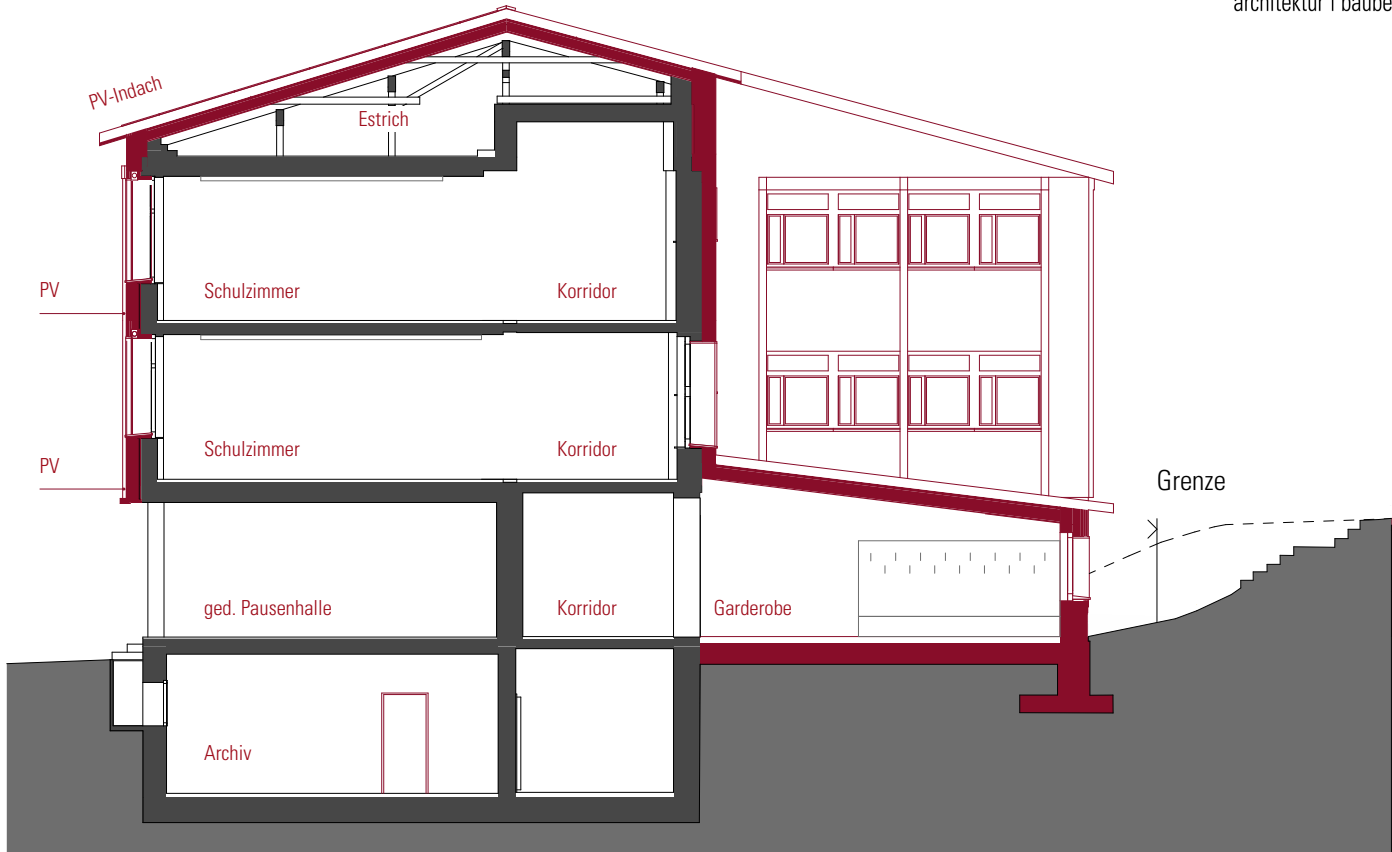

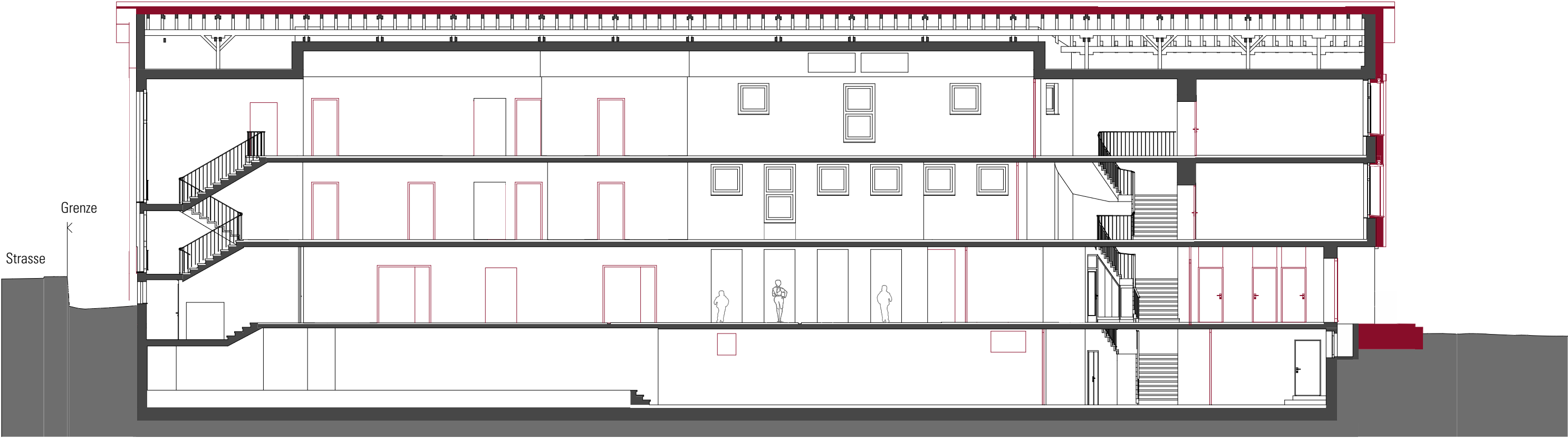

Querschnitt 1

Querschnitt 2

Längsschnitt 1 - Ansicht zu Durchgang zur Garderobe

Beschrieb Materialisierung Fassade

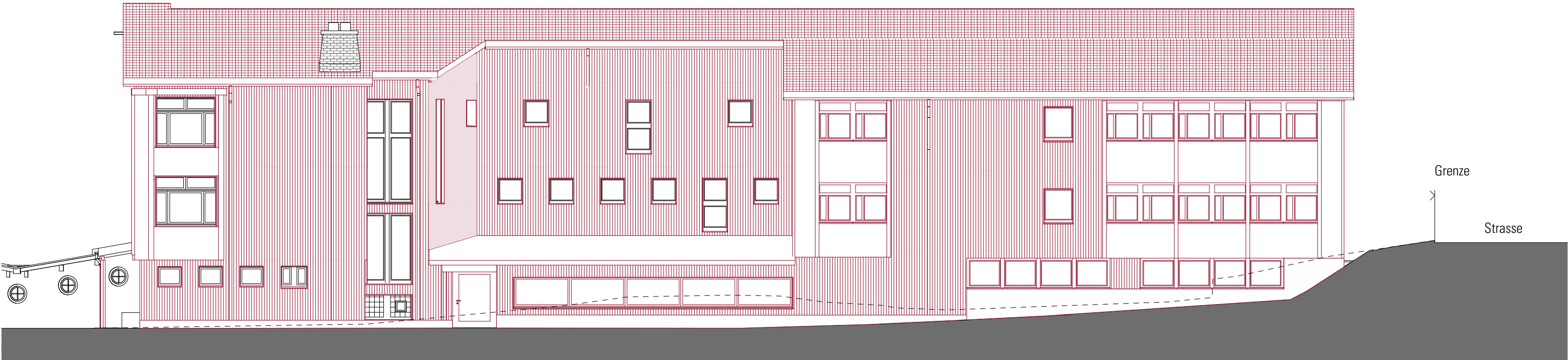
- bestehende Fenster + Aussentüren
- neuer Sonnenschutz ZIP-System
- vertikale Holzschalung in Lärche - sägeroh
- Fenstereinfassungen, Pfosten und Brüstungsverkleidungen in Fichte - gehobelt und gestrichen mit Falu Vapen Farbe
- Fensterbankabdeckungen in Kupfer
- Dachrandabschlüsse und Dachrinnen in Kupfer
- Dacheindeckung in Schiefer und PV-Module
- Sockelputz im unteren Bereich

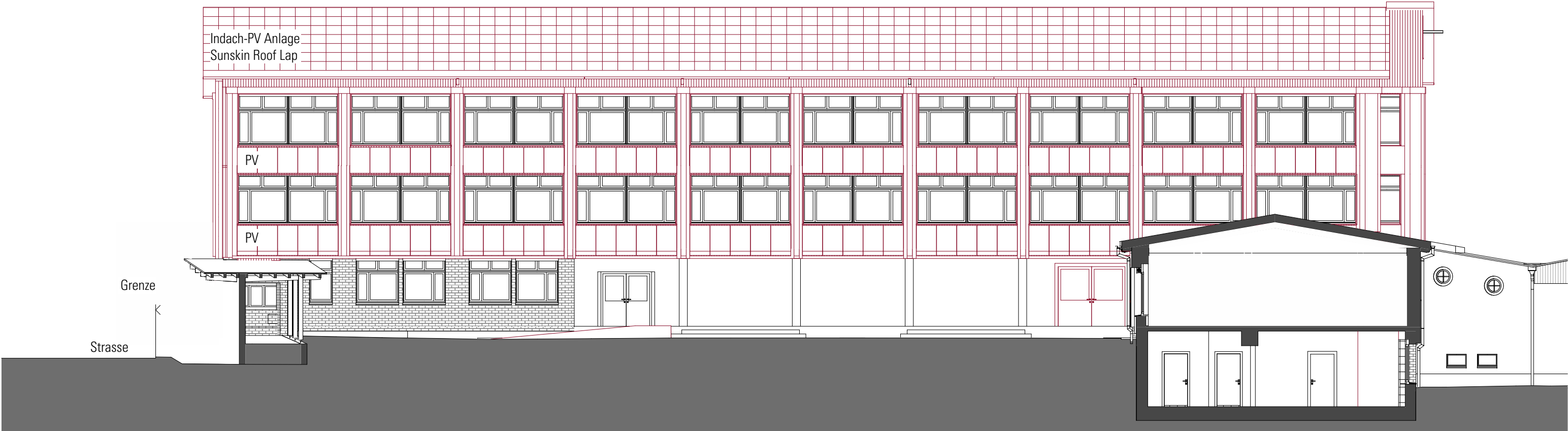
Ostansicht

Westansicht

Nordansicht

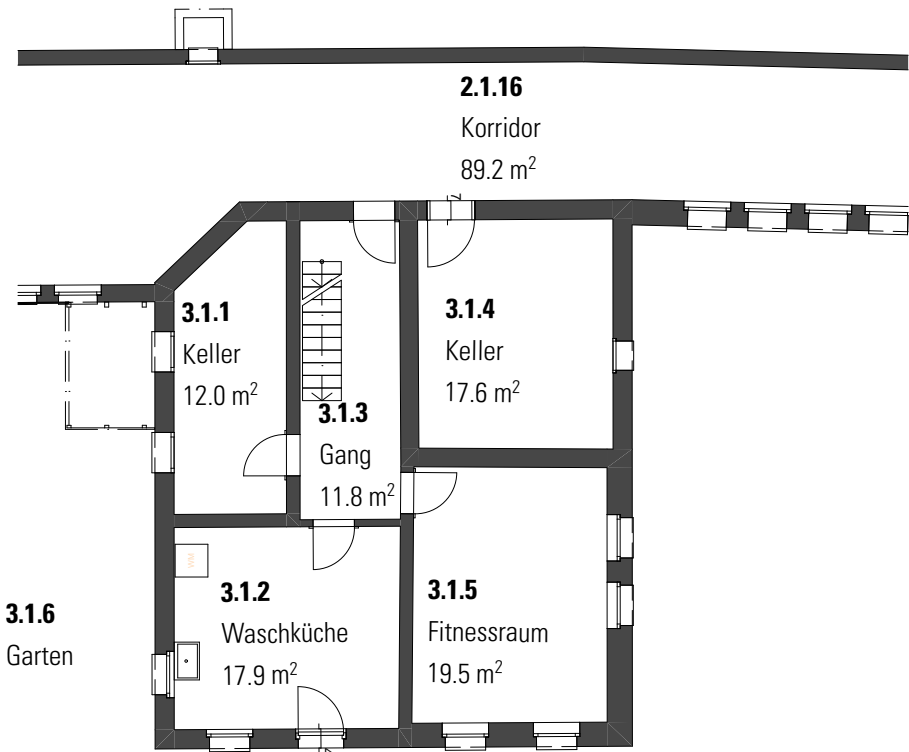
Südansicht

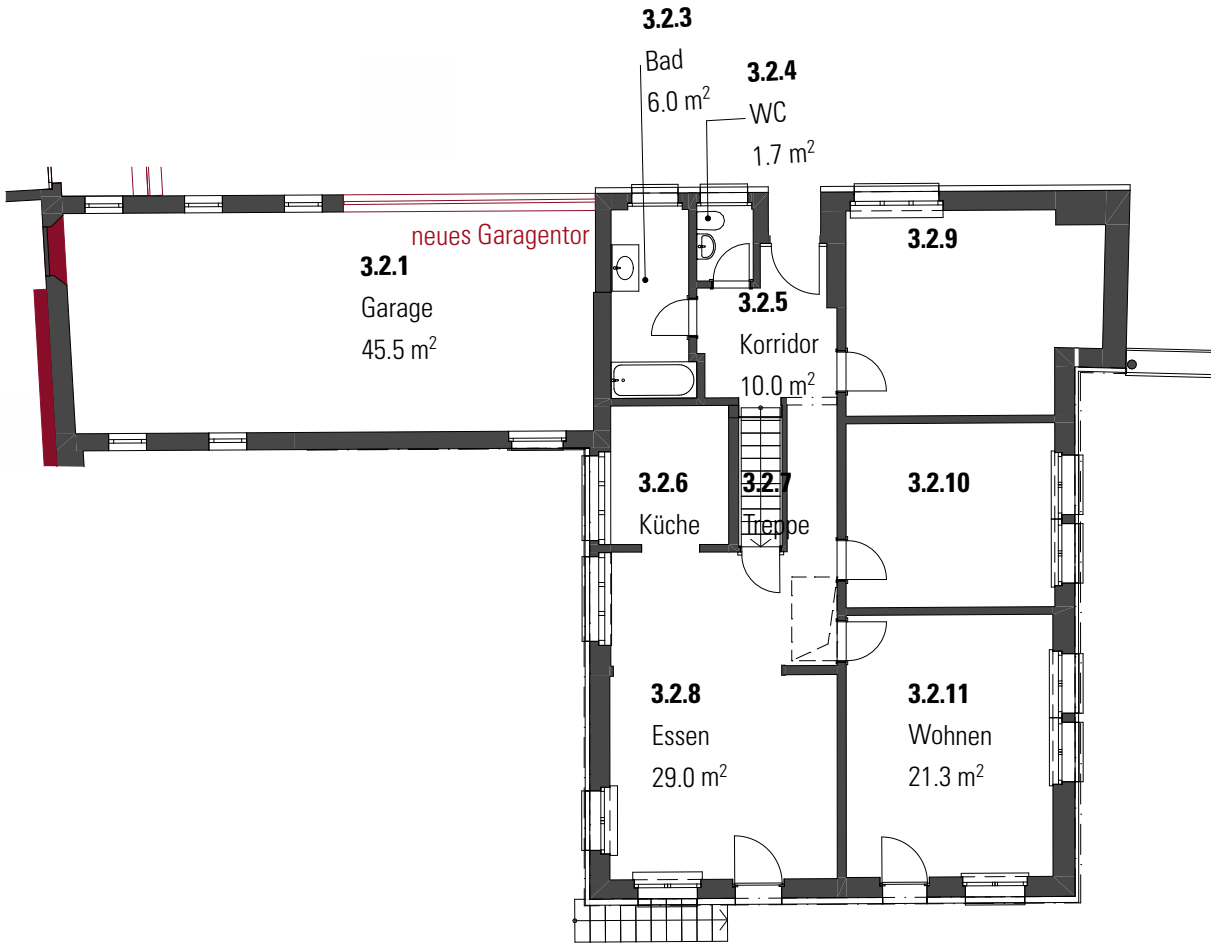
Abwartwohnung

Nordansicht

Grundriss 1UG

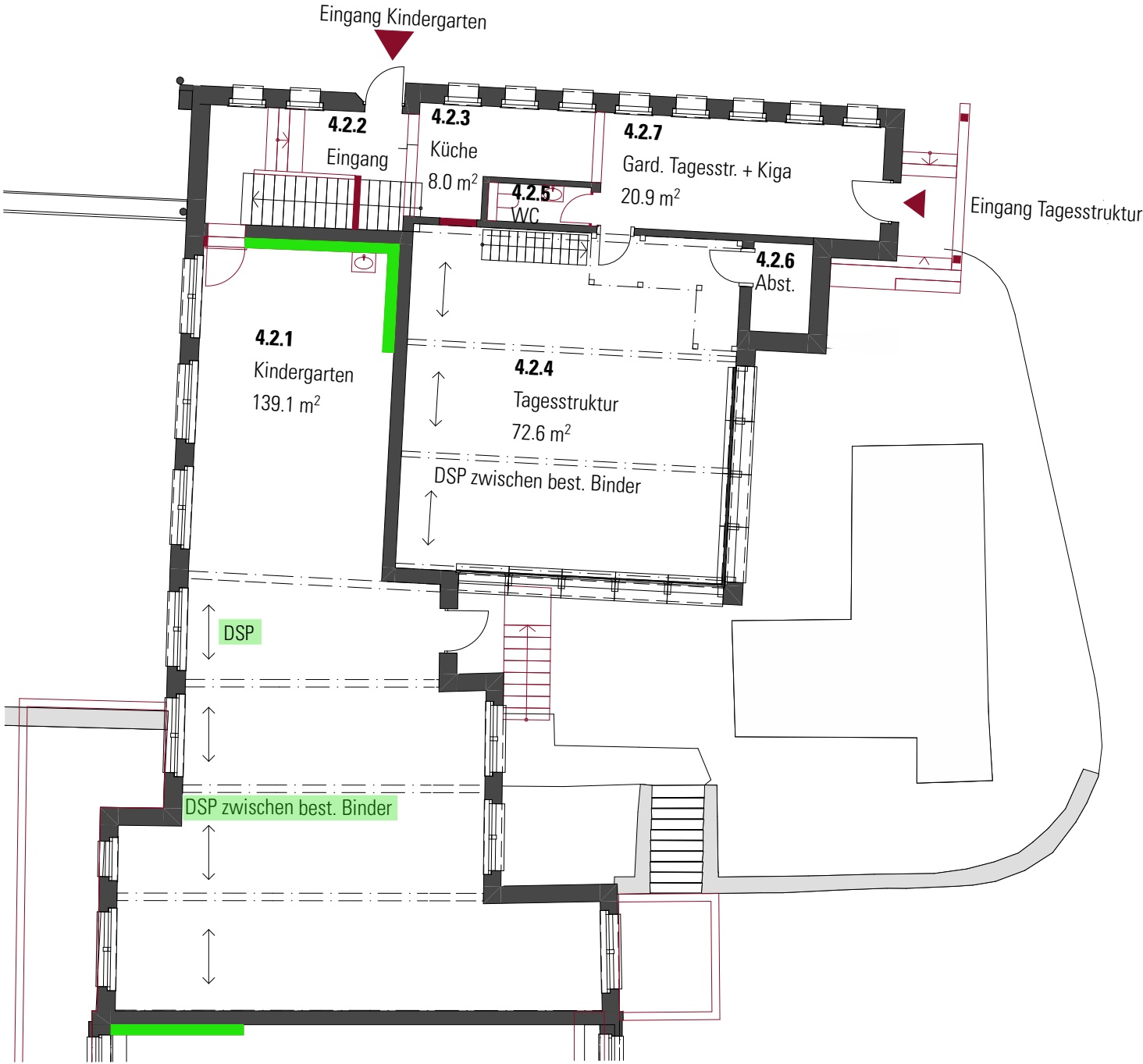

Grundriss EG

Kindergarten

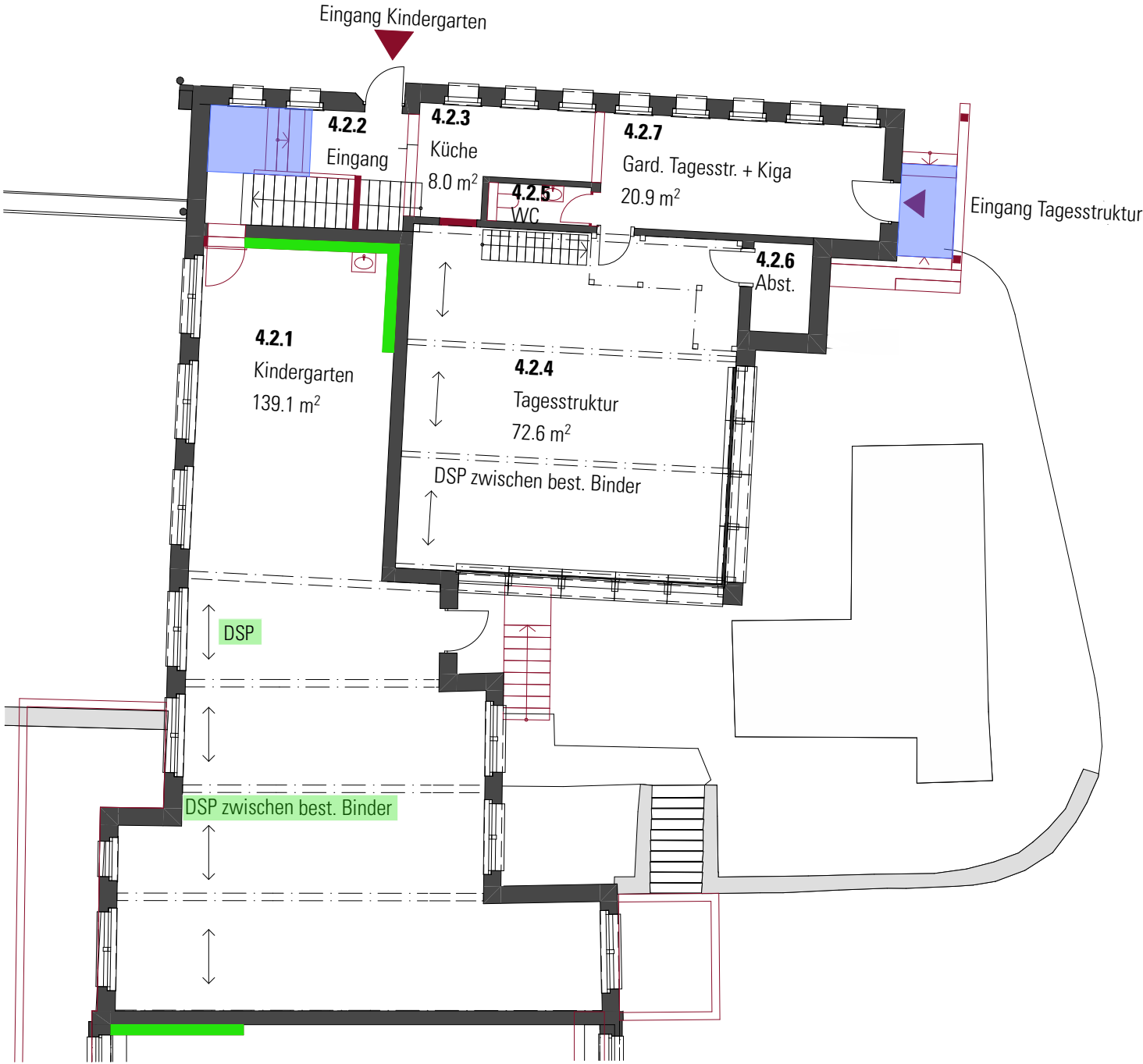
QS3

QS3

Grundriss EG

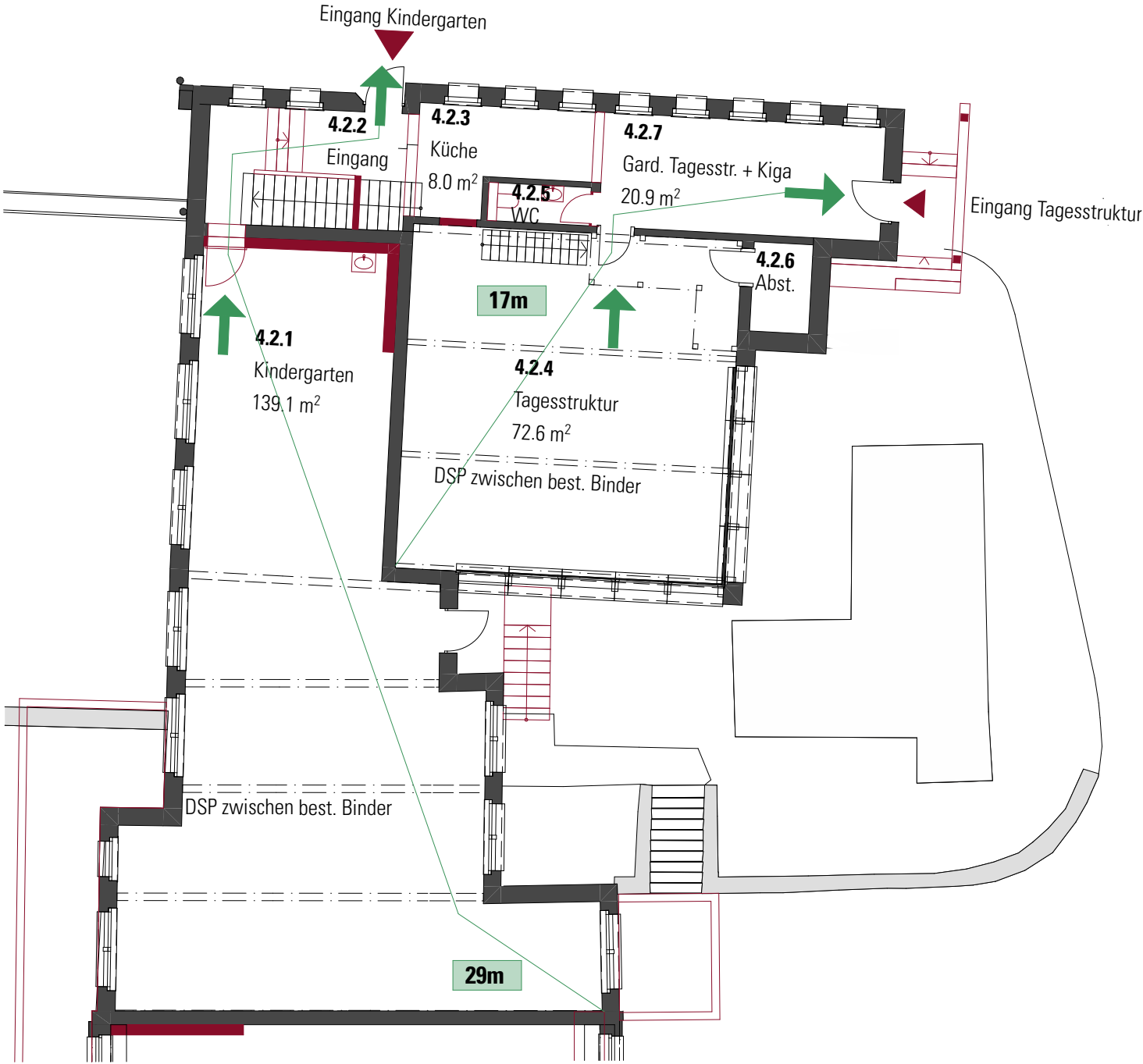
QS3

QS3

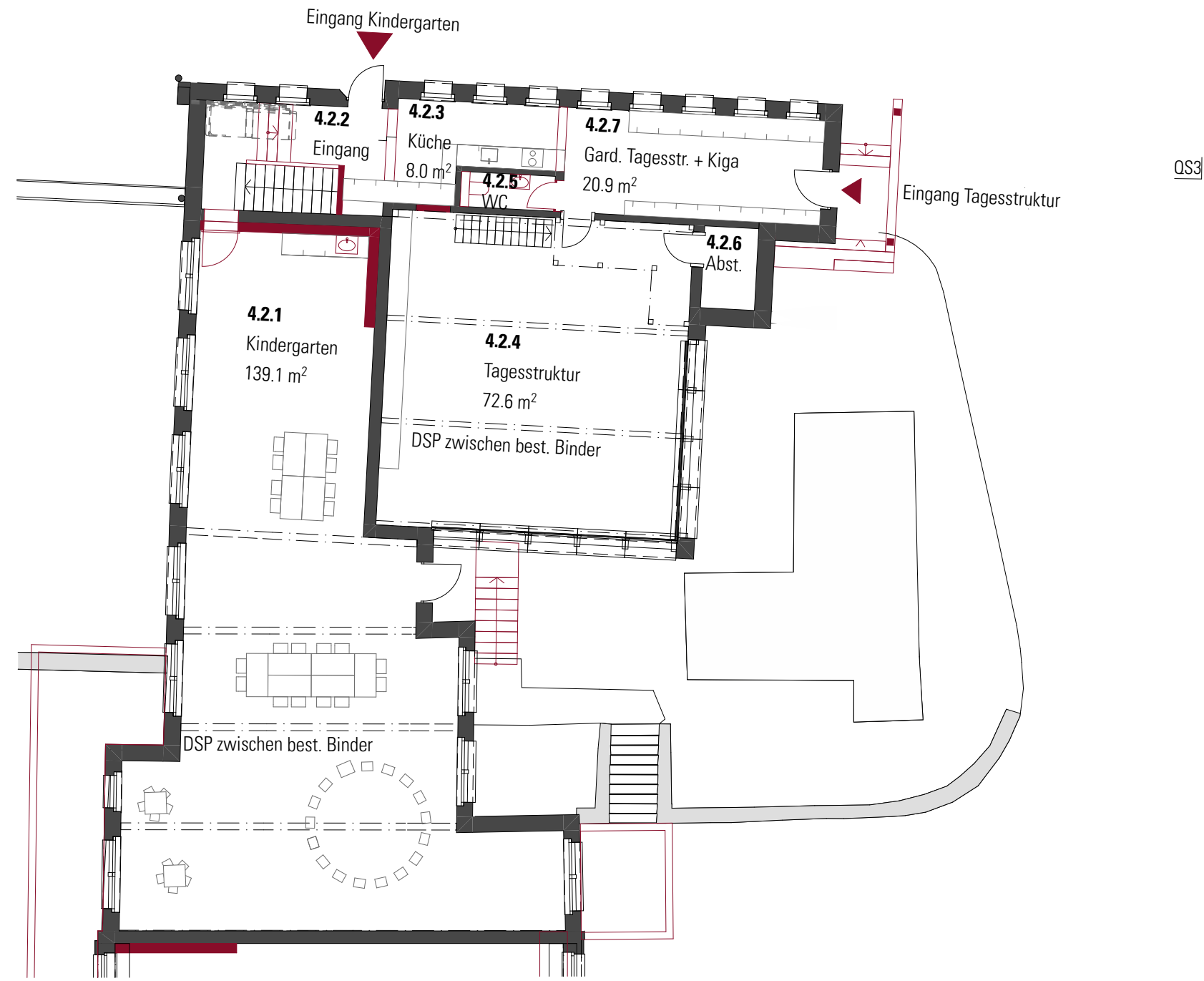
Grundriss EG

QS3

QS3

QS3

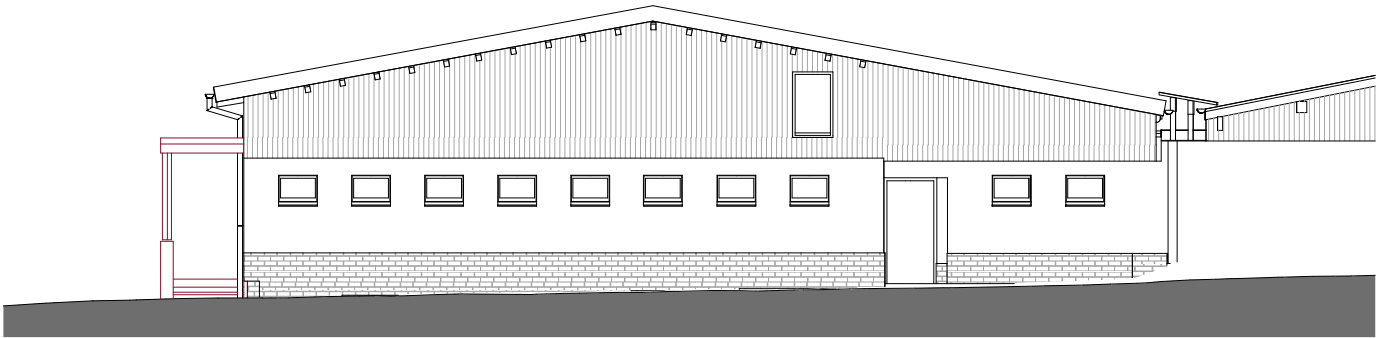

QS3

Grundriss EG

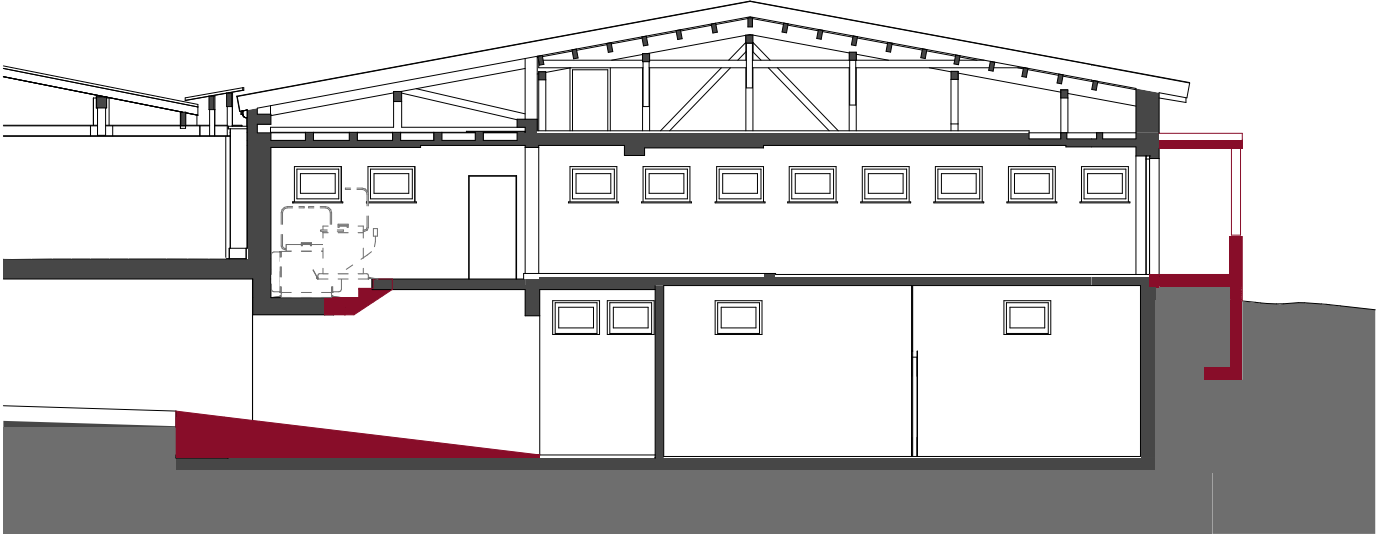
Westansicht

Nordansicht

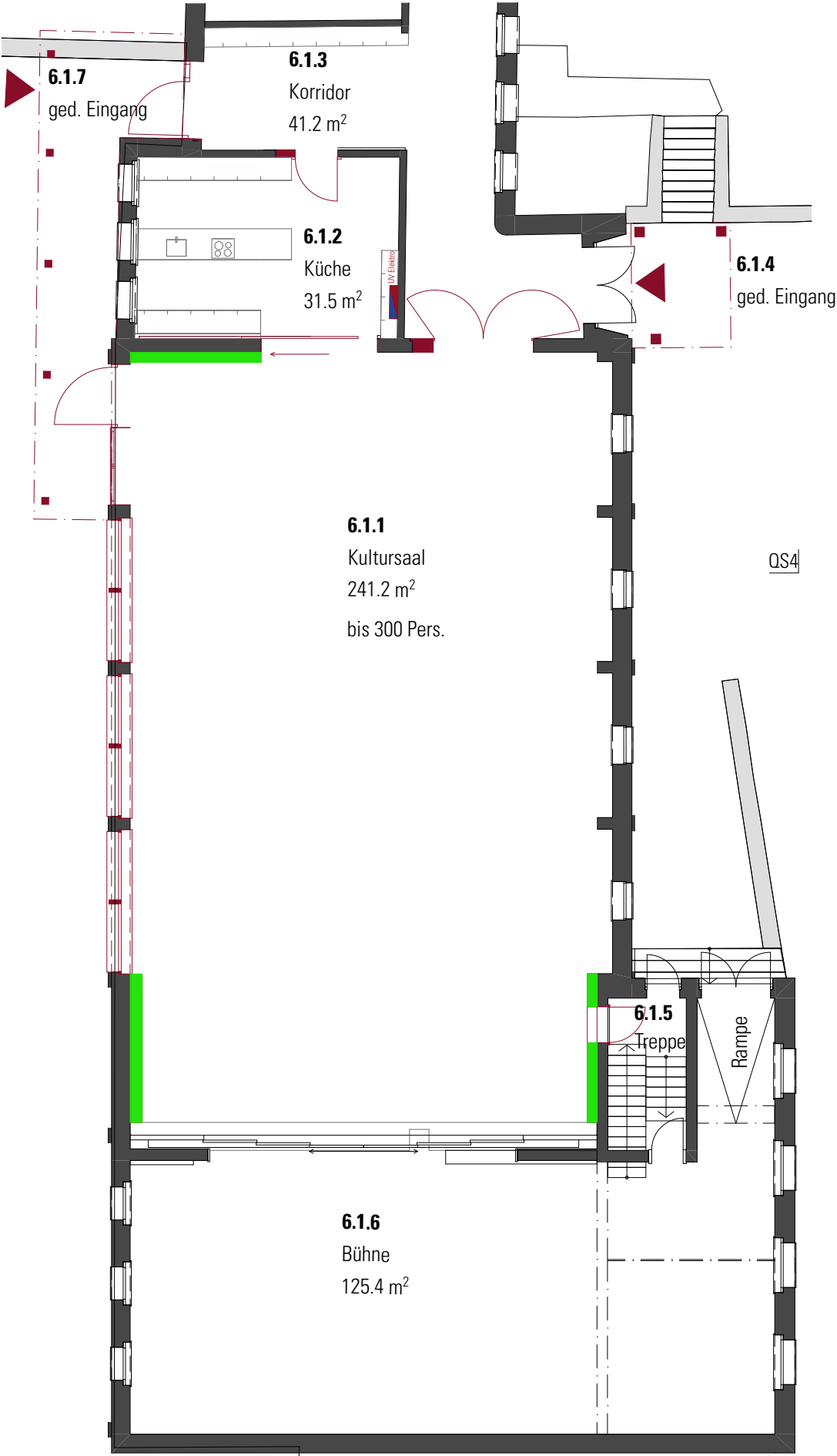
Ostansicht

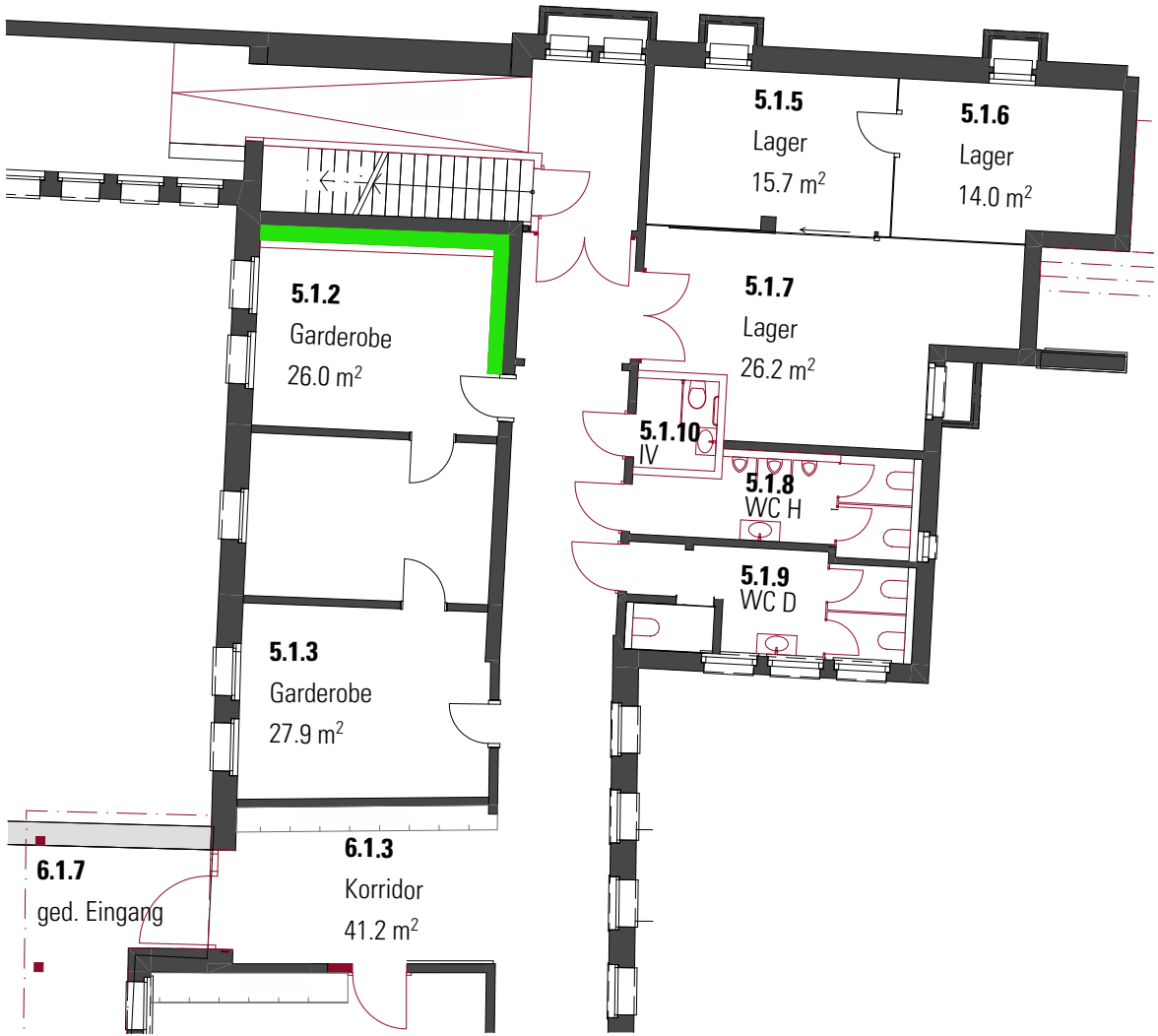
Querschnitt 3

Kultursaal

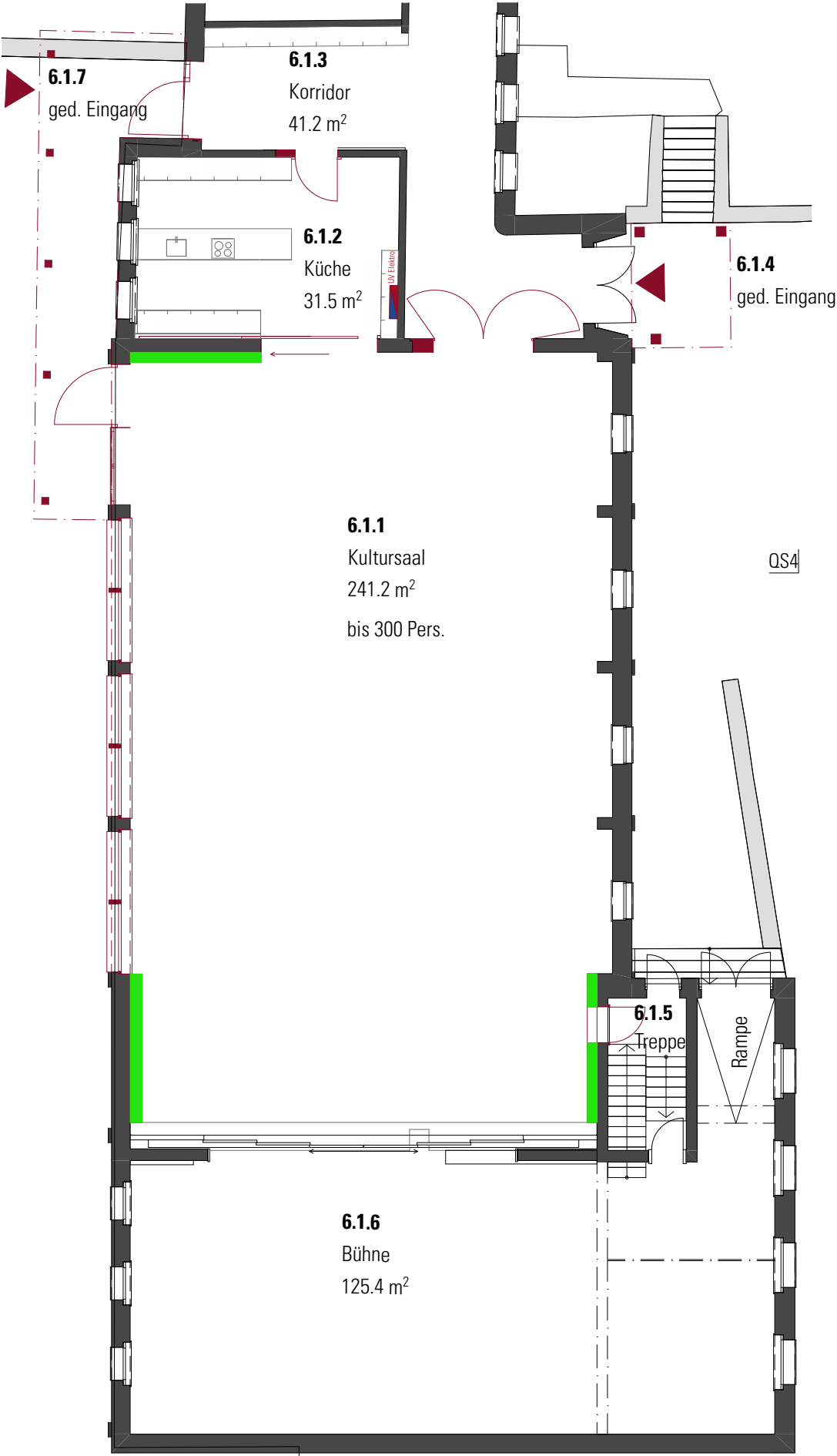
QS4

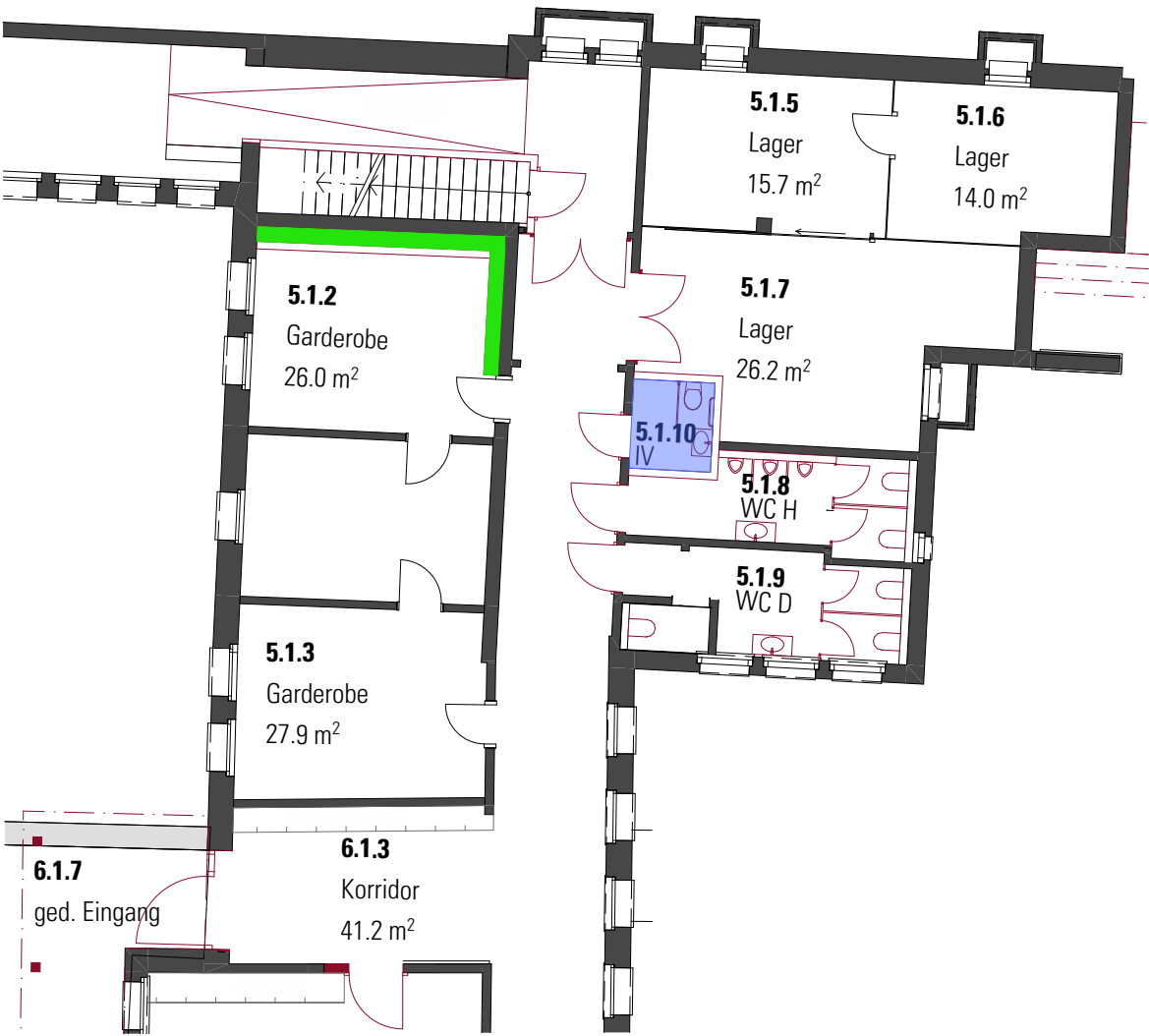
Grundriss 1UG

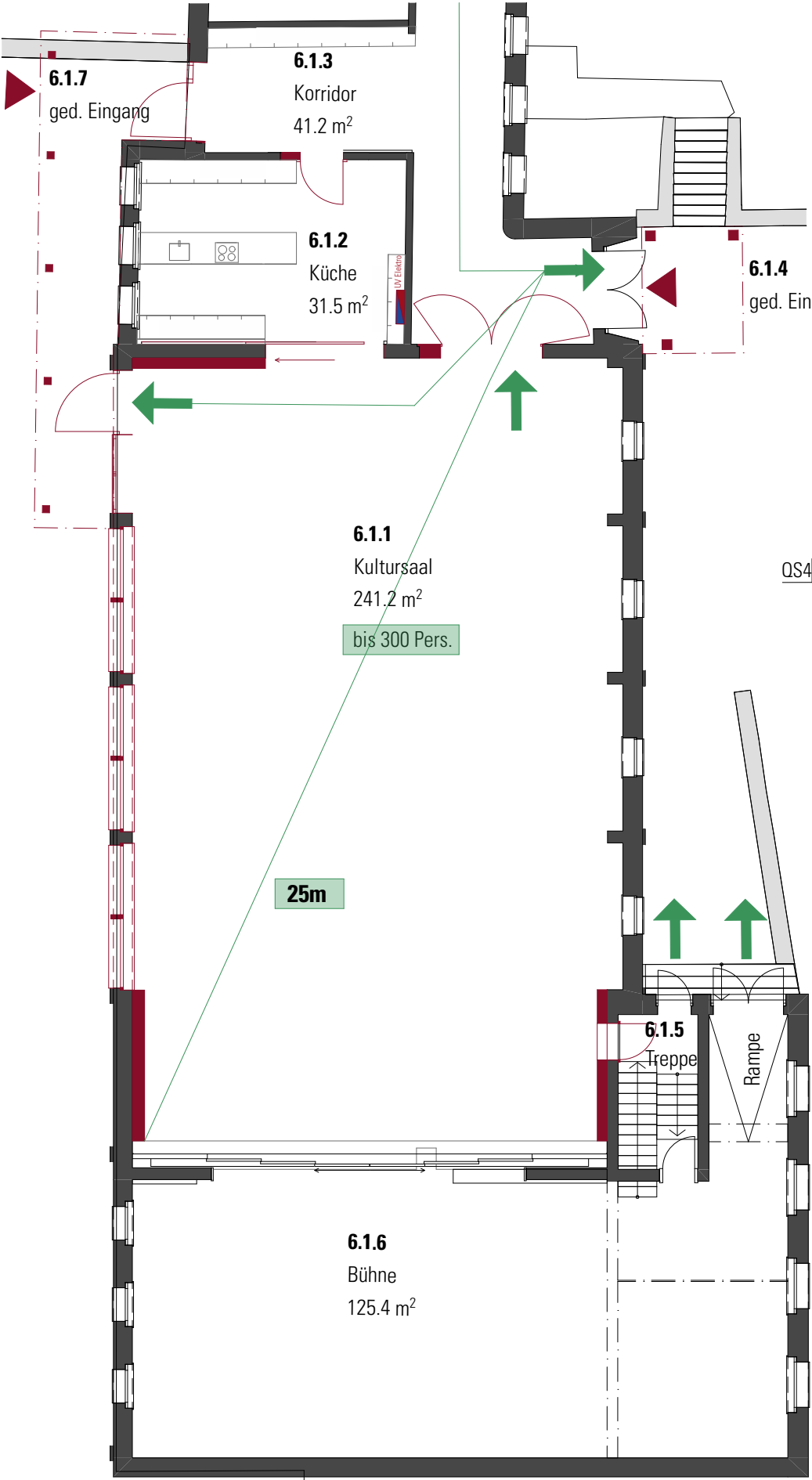
QS4

Grundriss 1UG

QS4

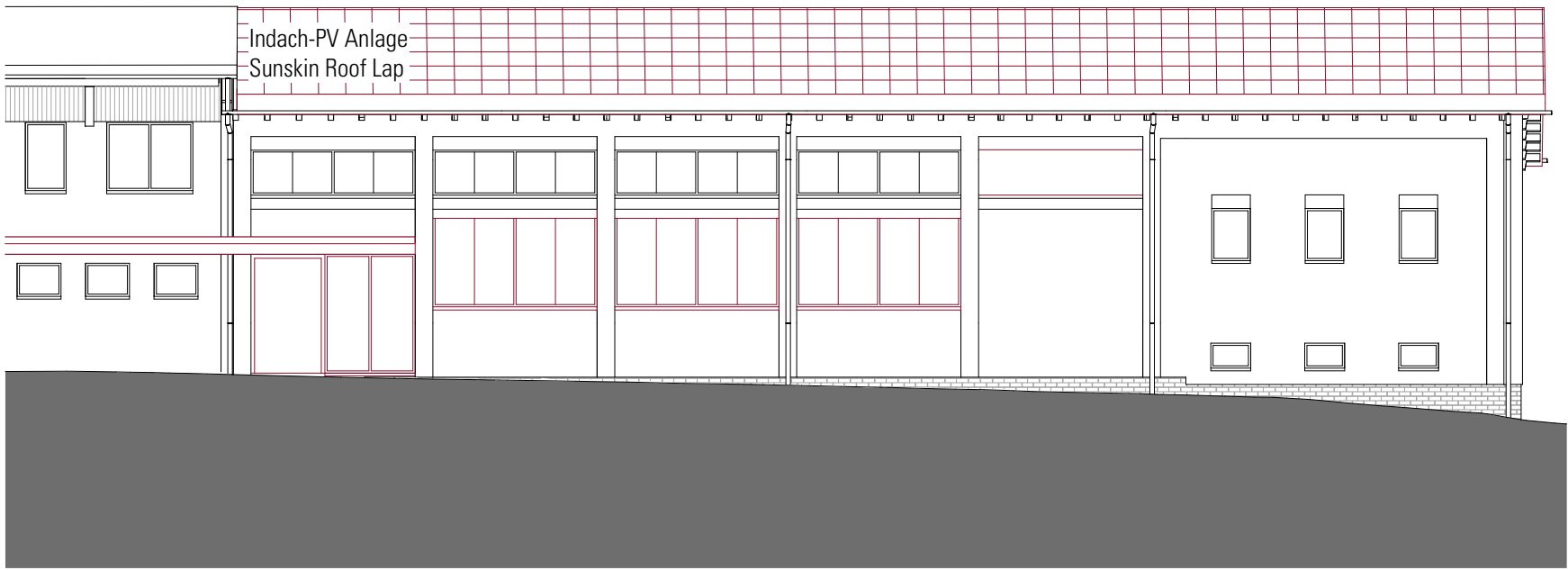

Grundriss 1UG

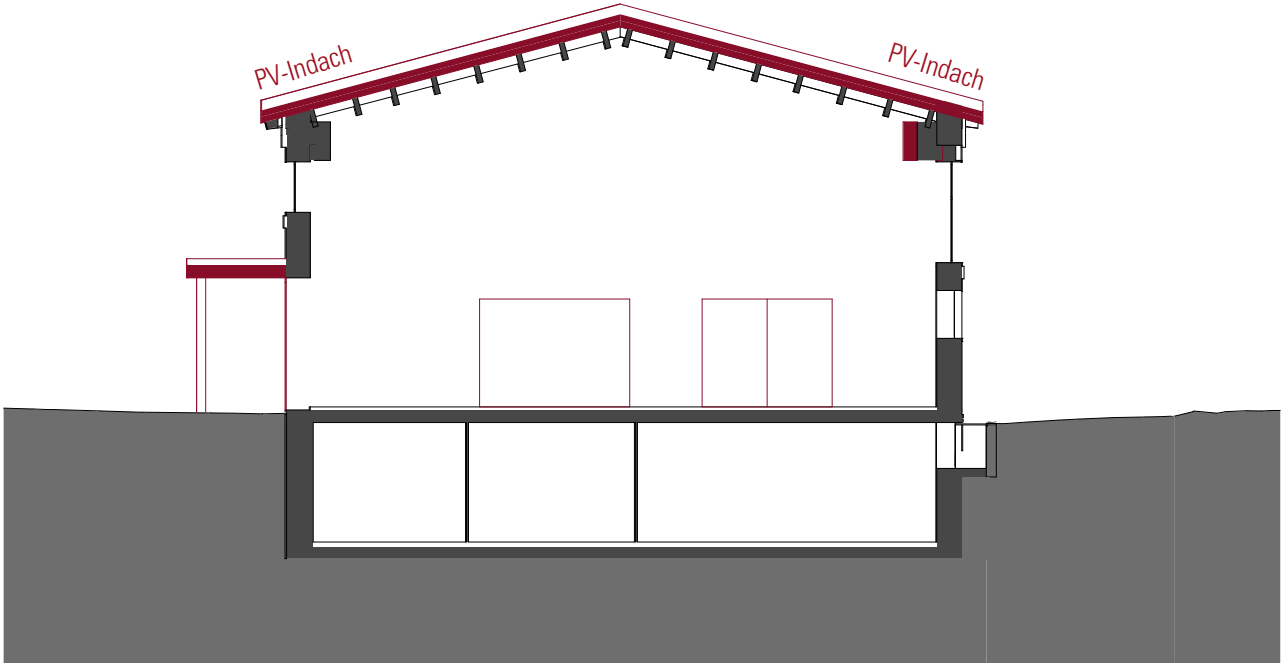

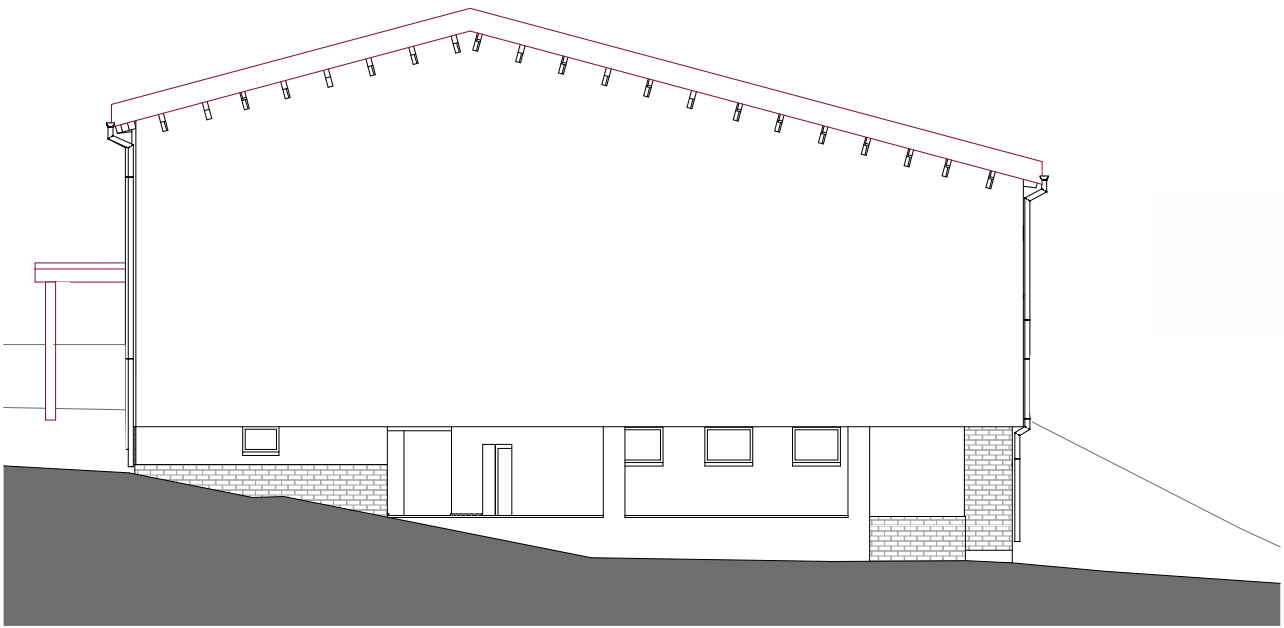
Ostansicht

Westansicht

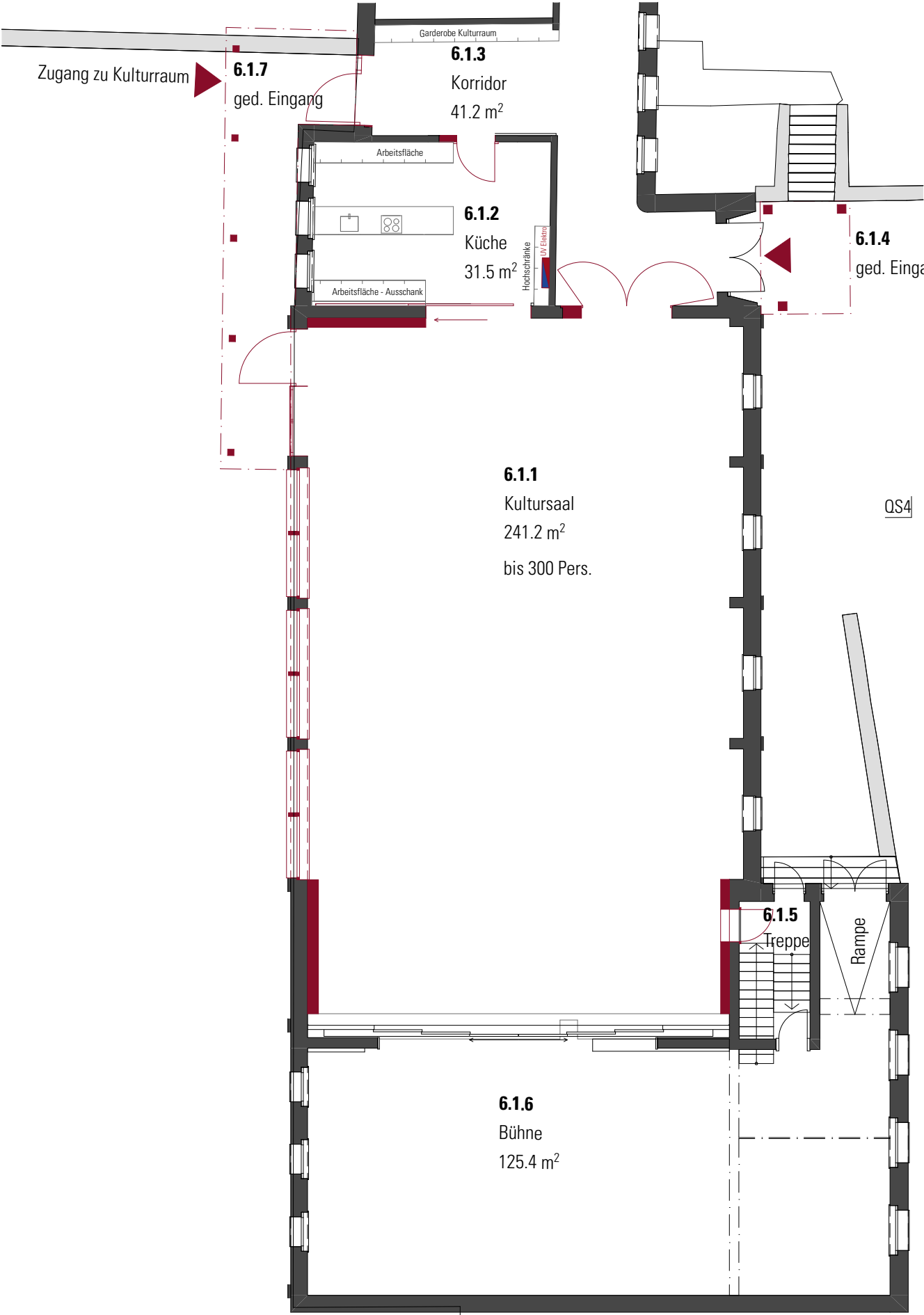

Querschnitt 4

Südansicht

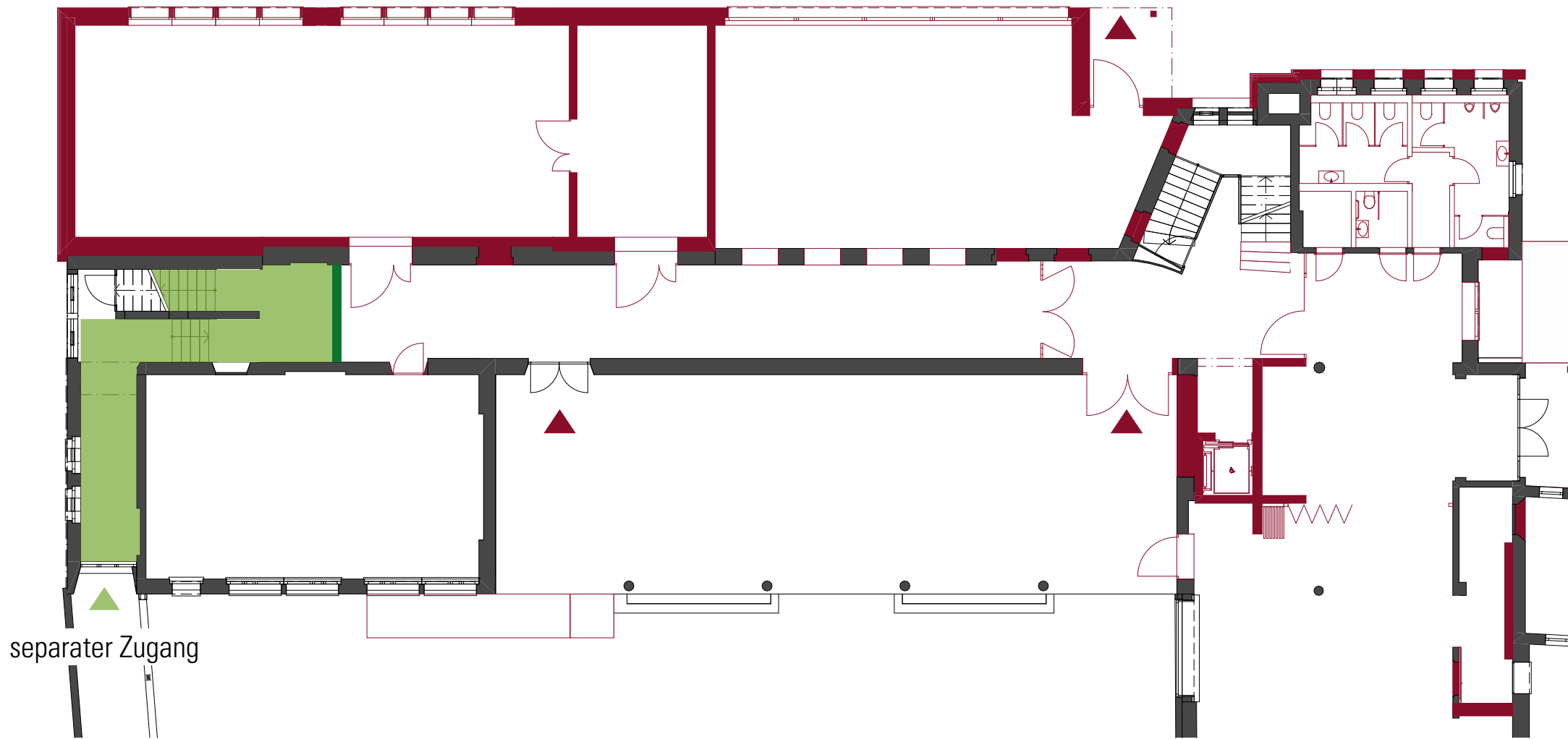
QS4

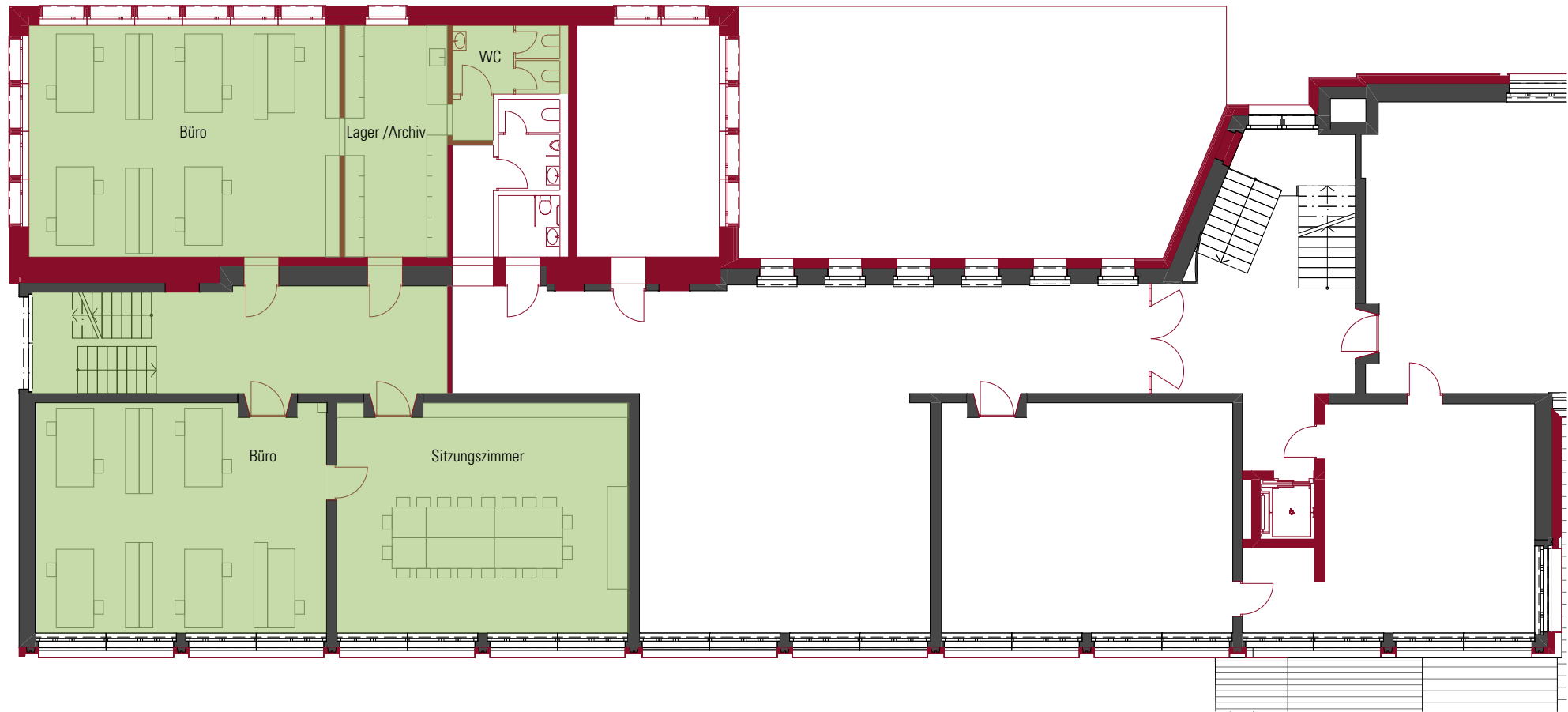
QS4

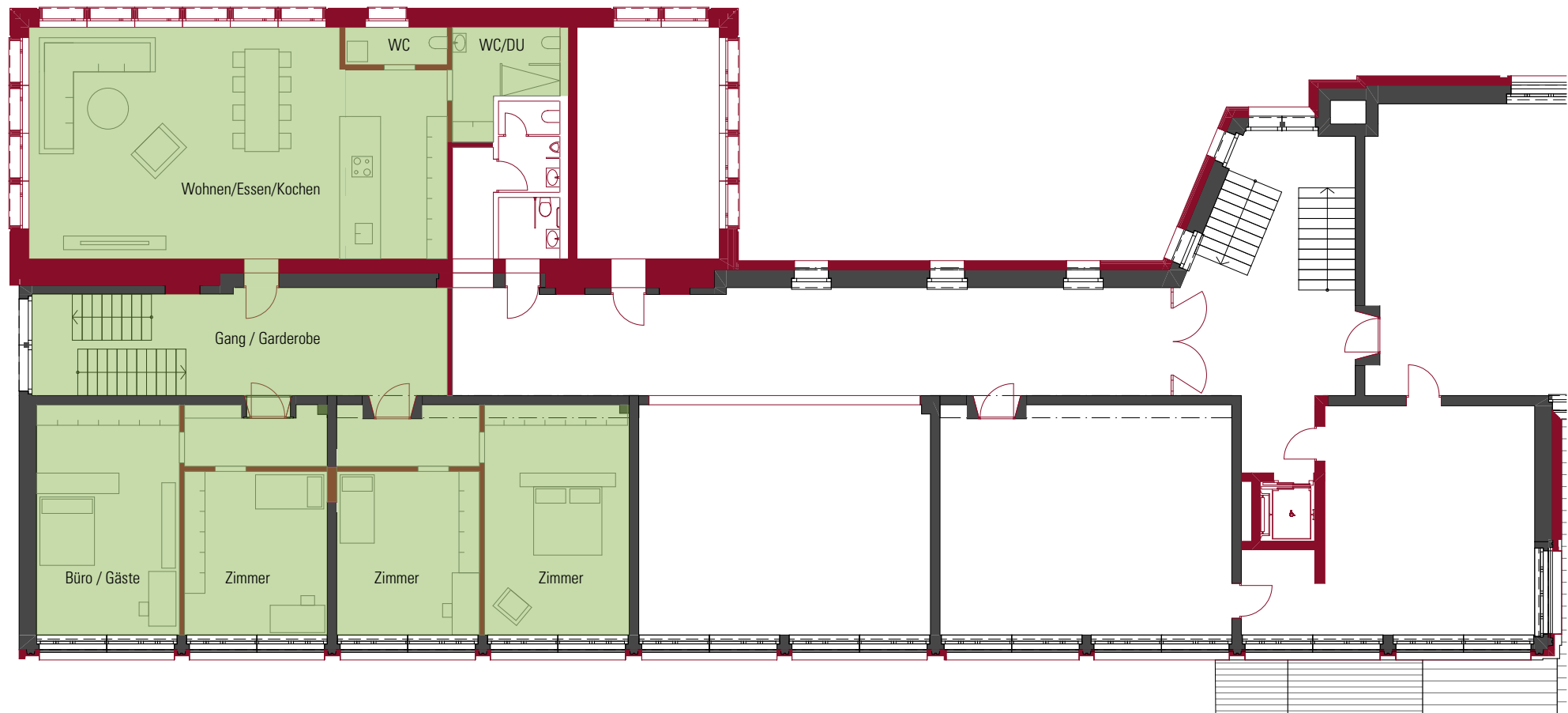

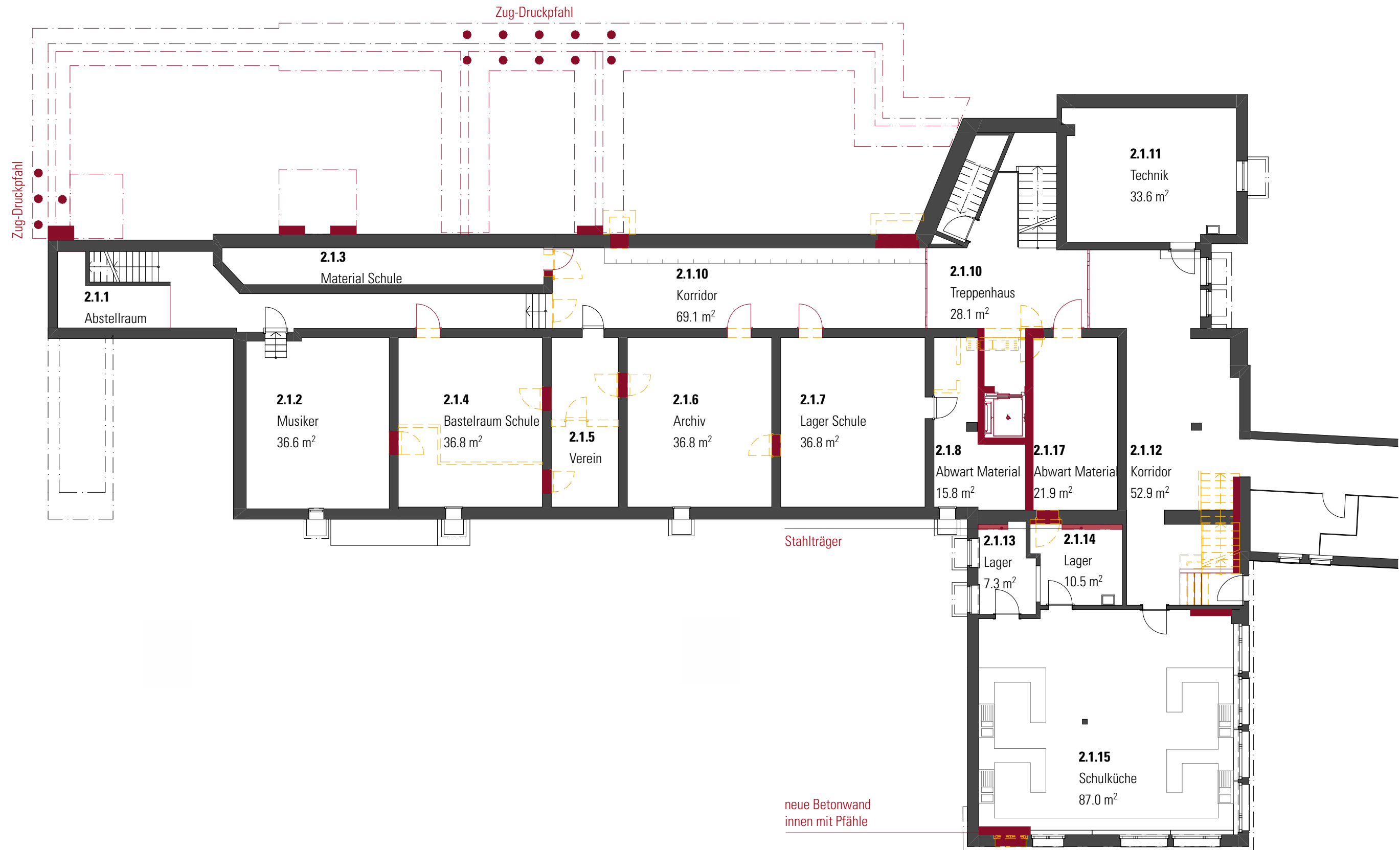
Grundriss EG

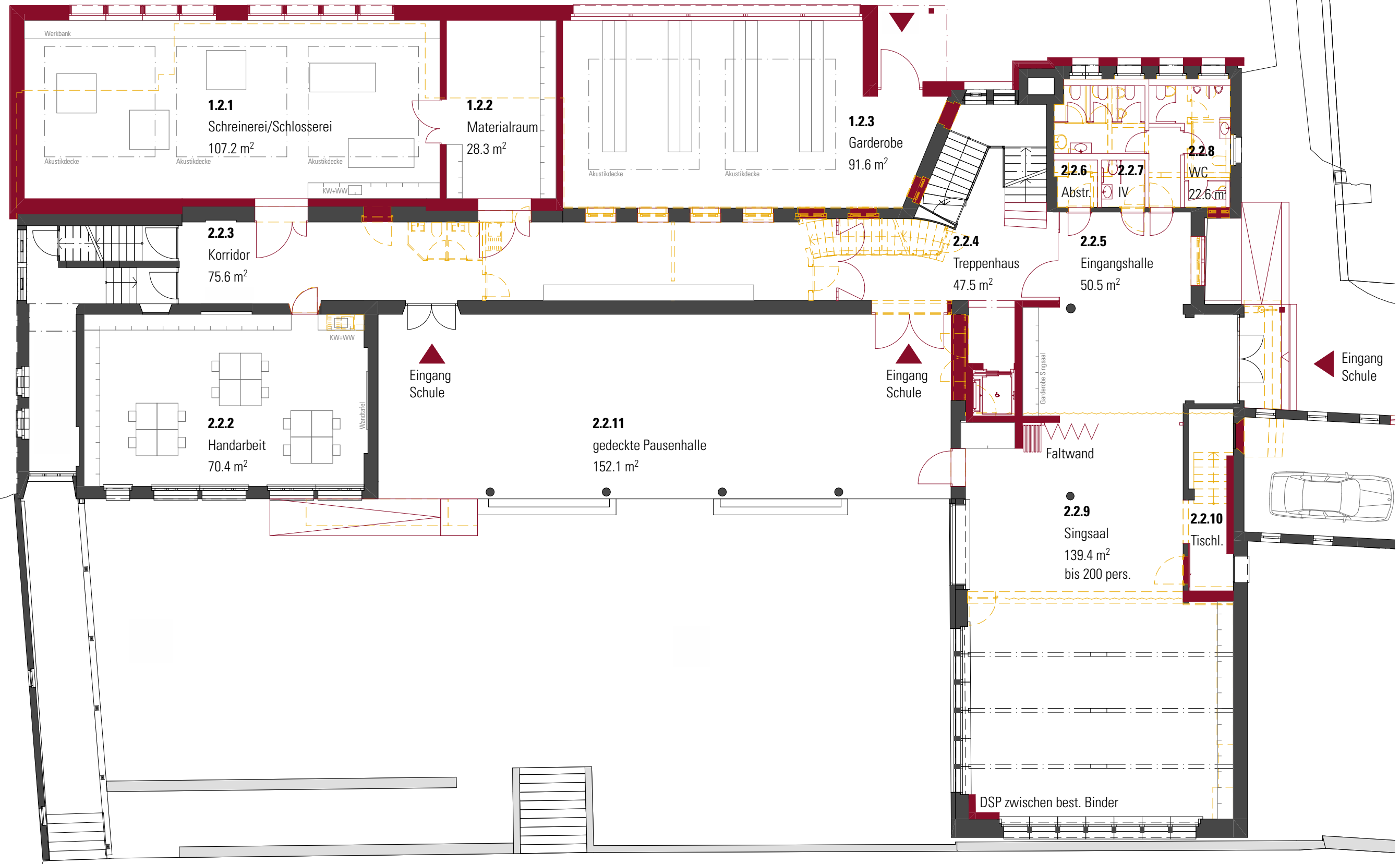
Grundriss 1.0G - Umnutzung zu Büroräumlichkeit

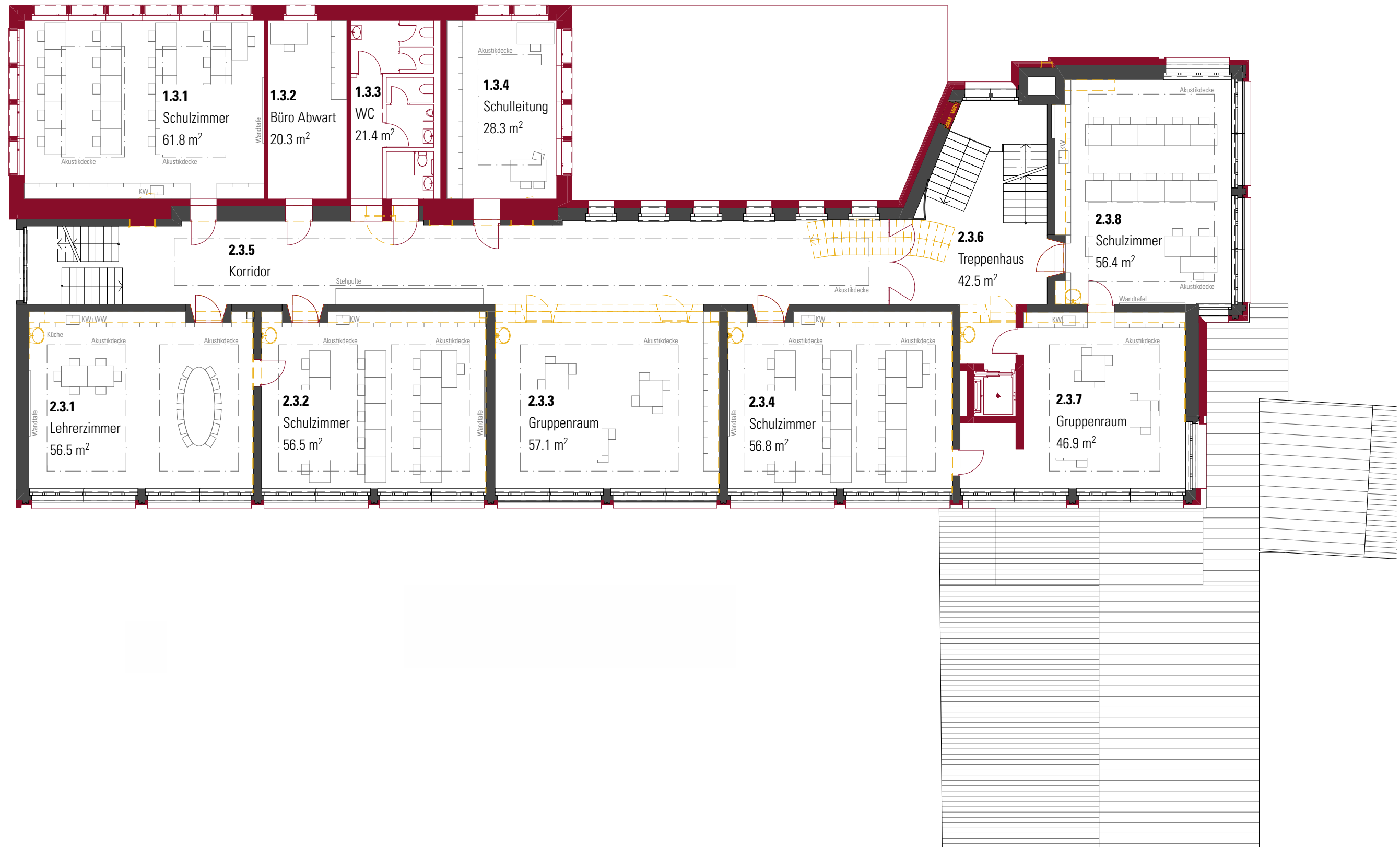
Grundriss 2.0G - Umnutzung zu Wohnung

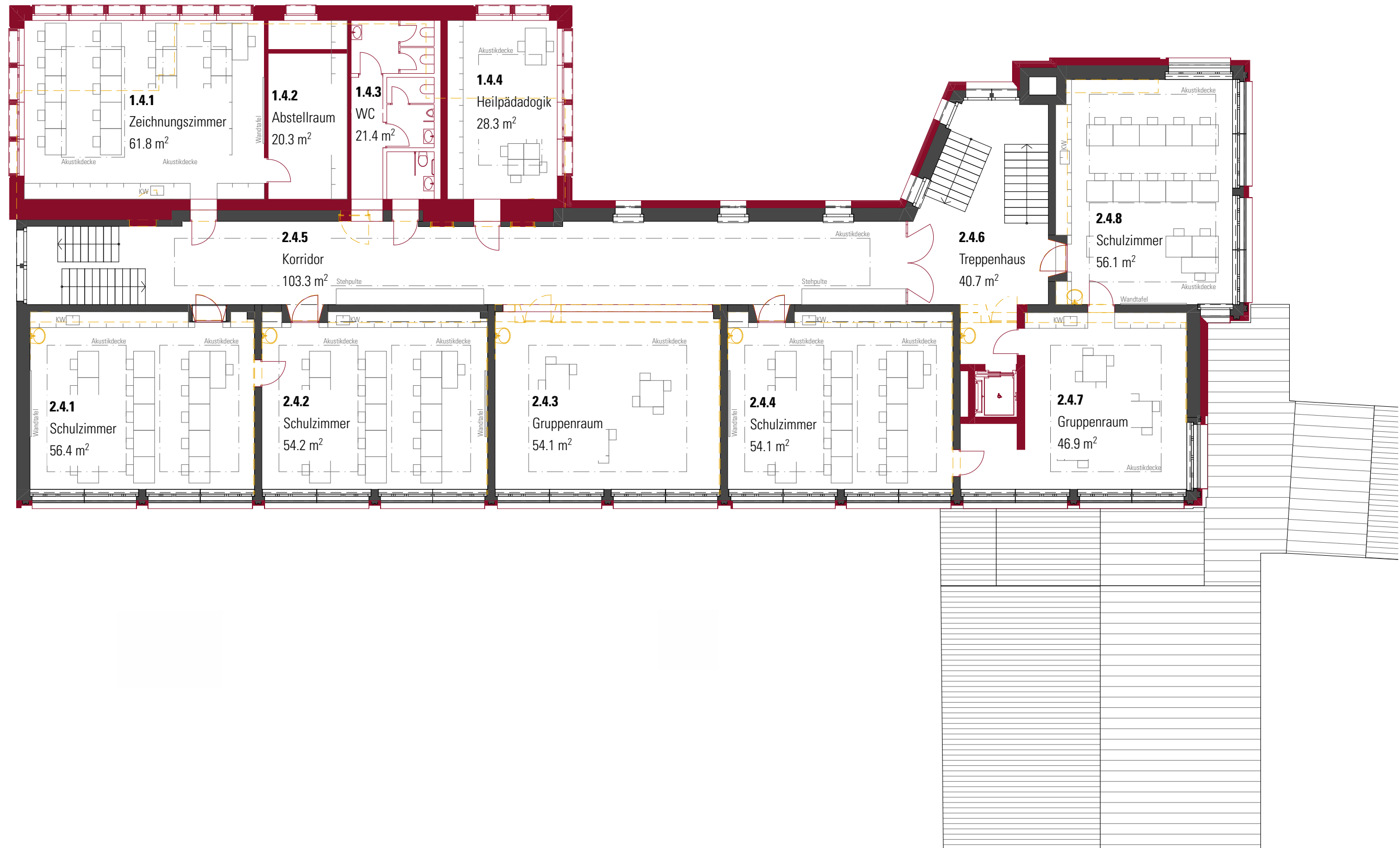
- Bestand
- Abbruch
- Neu

- Bestand
- Abbruch
- Neu

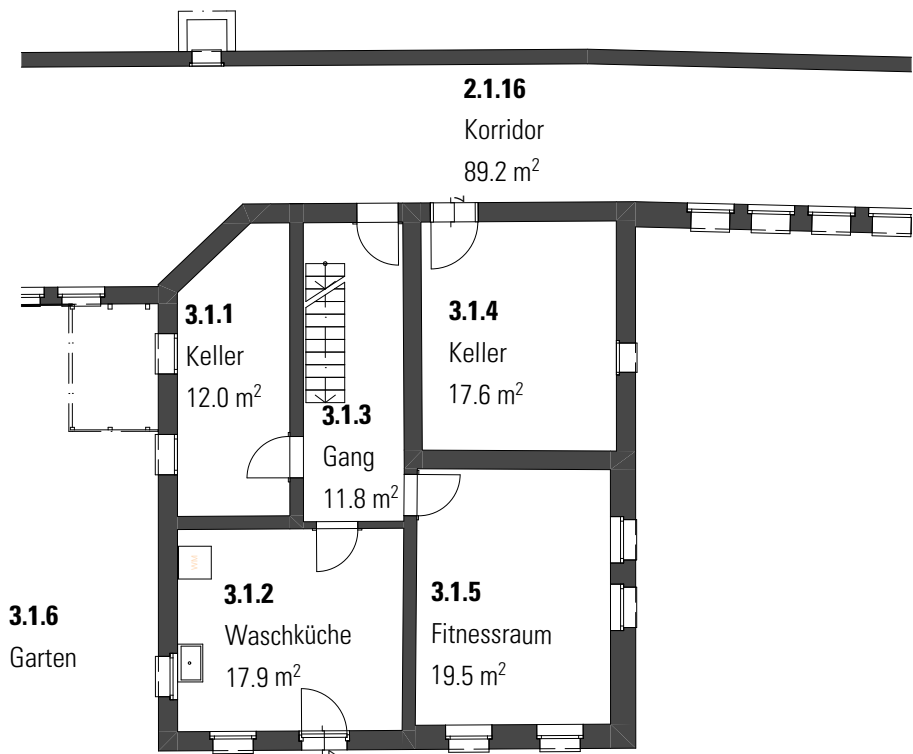
- Bestand
- Abbruch
- Neu

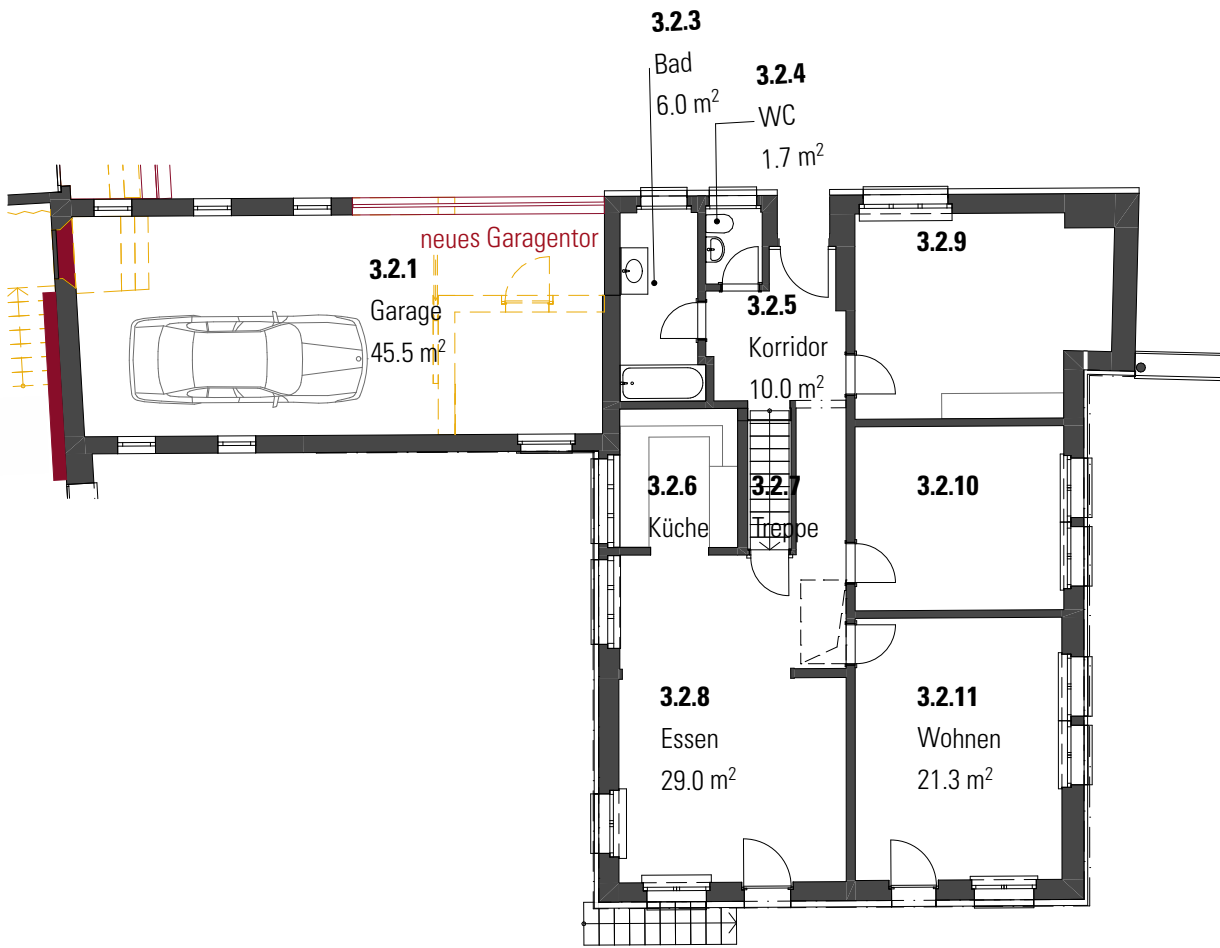
- Bestand
- Abbruch
- Neu

Nordansicht

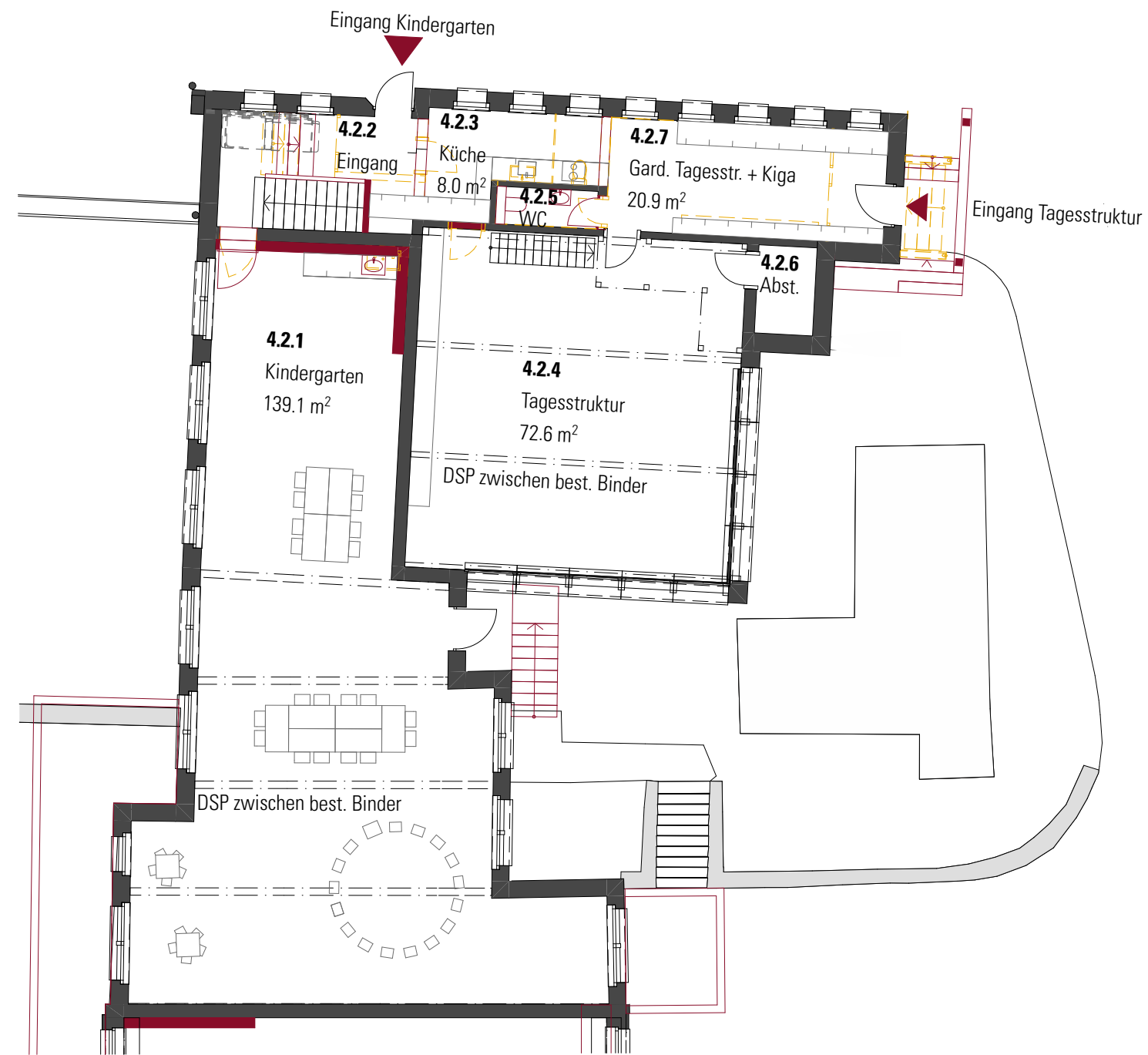

Grundriss 1UG

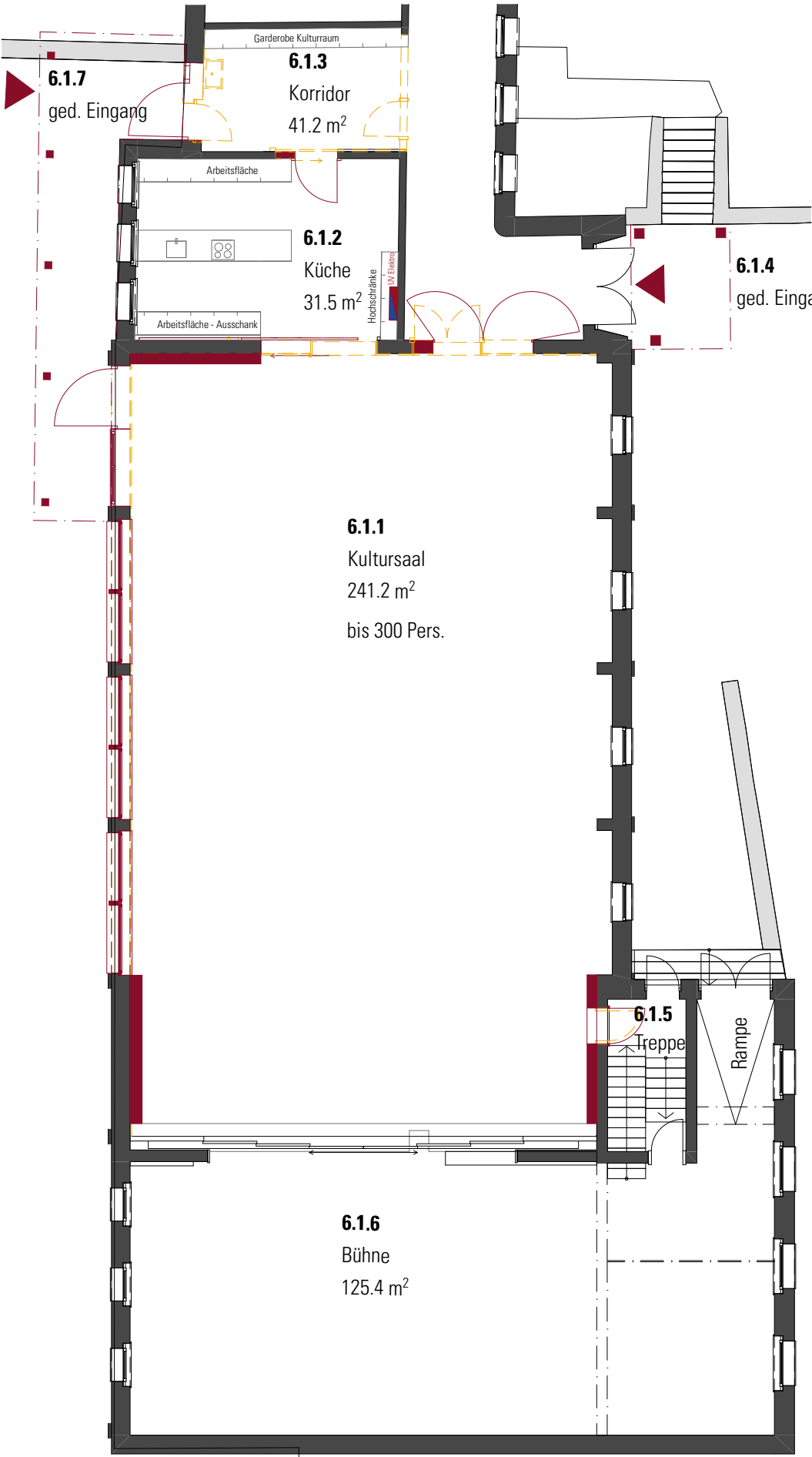
Grundriss EG

- Bestand
- Abbruch
- Neu

Grundriss EG

- Bestand
- Abbruch
- Neu

Grundriss 1UG

- Bestand
- Abbruch
- Neu